

**PROFESOR VLADISLAV VJAČESLAVOVIČ ŠKORPIL
(15. XI. 1853 – 27. XII. 1918):
105 LET OD JEHO JMENOVÁNÍ SPRÁVCEM
STÁTNÍHO KERČSKÉHO MUZEA STAROŽITNOSTÍ**

Ludvík SKRUŽNÝ

Druhorozený syn vážených vysokomýtských měšťanů, manželů Škorpilových Václava a Anny (rozené Jirečkové) Vladislav (*15.XI.1853) byl, zásluhou rodinné výchovy, vlastenecky výrazně vyhraněný i nesmírně nadaný hoch. Proto ho rodiče poslali na středoškolská studia, nejprve na piaristické gymnázium do blízké Litomyšle (1865–1872) a pak na akademické gymnázium do Prahy (1872–1873). Po maturitě se rozhodl pro pedagogickou a vědeckou dráhu. Studoval na filosofické fakultě pražské,¹⁾

1) Pražská univerzita, založená dne 7.IV.1348 králem českým a německým Karlem IV. (1346–1378), byla Habsburky po Bílé hoře císařskou listinou Ferdinanda III. ze dne 17.XI.1653 sloučena s univerzitou jezuitskou jako Karlo-Ferdinandova univerzita a její podřízení jezuitům a pražskému arcibiskupovi dořešeno unijním dekretem téhož císaře, ze dne 23.II.1654. Dozor jezuitů trval až do zrušení jejich řádu císařem Josefem II. v roce 1773. Až dne 28.II.1882 byl vydán zákon, o rozdělení Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze na českou a německou. Na filozofické a právnické fakultě Univerzity Karlovy začaly české přednášky od zimního semestru 1882/83, na lékařské fakultě od zimního semestru 1883/84, ale na bohoslovecké až v zimním semestru 1891/92. Prvním rektorem české univerzity byl zvolen historik Václav Vladivoj Tomek. Lit.: Malý, J.: Vlastenecký slovník historický. Praha 1867, s. 841–846; Stručné dějiny Univerzity Karlovy. Praha 1964; Míka, Z. a kol.: Dějiny Prahy v datech. Praha – Panorama 1988, 58, 127, 209; Dějiny Univerzity Karlovy. 1–4. Praha – Karolinum 1995–1998; Vykoupil, L.: Slovník českých dějin. Brno 2000, s. 631–633.

tehdy ještě německé, Karlo-Ferdinandově univerzitě (1873–1875)²⁾ a pak jako stipendista na ruském filologickém semináři v Lipsku (1875–1878).³⁾

Když byla v roce 1871 založena vysokomýtským radním, mlynářem na mlýně „Sárovci“, první muzejní síň v budově staré radnice, student Vladislav, společně s prvorozeným bratrem Václavem a mladším bratrem Josefem sbírali národopisný materiál na Vysokomýtsku i u tet na sousedním Litomyšlsku, kde bylo muzeum založeno až v roce 1890. Pořizovali i záznamy místních pohádek a pověstí.⁴⁾

V letech pražských vysokoškolských studií byl, společně s dalšími vlastenecky smýšlejícími studenty, členem českých studentských spolků „Slavia“ a „Tyl“. Zde aktivně pracoval a přednášel. Navštěvoval a přednášel i ve vzdělávacích dělnických spolcích.⁵⁾ Témata svých přednášek prezentoval veřejnosti až po svědomitém studiu. Jednu z přednášek publikoval pod pseudonymem ve Světozoru.⁶⁾ V letech 1874–1875 byl do odchodu

2) V Archivu Univerzity Karlovy v Praze pod sign. 470 jsou v dochovaných německy psaných Hlavních katalogích, o rozměrech 290x550 mm, vedeny záznamy o zapsaných přednáškách Vladislava Škorpila v zimním semestru 1874/1875 a letním semestru 1875 („*Hauptkatalog der Hörer des Philosophie im Wintersemester 1874/75*“ a „*Hauptkatalog der Hörer des Philosophie im Sommersemester 1875*“). Katalogy za zimní semestr 1873/1874 a letní semestr 1874 se nezachovaly. V letech pražských vysokoškolských studií žil Vladislav v bytě na Ferdinandově třídě (dnes Národní třída) v čp. 138/II.

3) K úvodní části: Ottův slovník naučný (**dále OSN**) XXIV, 1906, s. 651; Říhová, M. – Skružný, L., Archeolog profesor Vladislav Škorpil. Zpráva z muzeí od Trstenické stezky, 1968, s. 19-29; Skružný, L., Profesour Vladislav Václav Škorpil. Archeologické rozhledy XXI, 1969, s. 109. Nutno dodat, že zatímco z let pražských studií Vladislava Škorpila se dochovalo několik dopisů bratrovi Václavovi a tetičce Josefě Jirečkové (Archiv RM ve Vysokém Mýtě) z doby studií v Lipsku neexistuje ani jediný. Říhová, M. – Skružný, L., 1968, op. cit., s. 22, pozn. 12. Pan profesor Alois Vojtěch Šembera požádal studenta Tomáše Masaryka, aby se se Škorpilem v Lipsku kontaktoval. Masaryk v dopise panu profesorovi sděluje se o to několikrát pokusil, ale neúspěšně. Nikdy Vladislava doma nezastihl. (Korespondence T. G. Masaryka s profesorem Aloisem Vojtěchem Šemberou i jeho dcerou Zdeňkou je uložen v RM ve VM).

4) Dopis bratru Václavovi ze dne 9.II.1871. (Archiv RM ve VM i. č. 2080). K založení jmenovaných muzeí: Pubal, V. a kol.: Muzea a galerie v ČR. Praha – Olympia 1985, s. 95 a 186.

5) Říhová, M. – Skružný, L., 1968, op. cit., s. 22, pozn. 23. Dopis bratrovi Václavovi ze dne 15.III.1874. (Archiv RM ve VM i. č. 2093).

6) Mysterie dubrovnická. Světozor VIII, 1874, s. 390-391. Škorpil zveřejnil a článek pod obráceným příjmením, jako L. I. Prokš. K tomu též dopis bratrovi Václavovi ze dne 1.V.1875. (Archiv RM ve VM i. č. 2083).

do Lipska předsedou spolku „Slavia“.⁷⁾ Již tehdy se začal zajímat o archeologii a zformuloval „navedení“ k jejich provádění.⁸⁾ Navedení bylo nepochybně užitečné i mladším bratrům, především Hermenegildovi a Karlovi. Každoročně o prázdninách s dalšími studenty, bratry, Josefem Hermenegildem a Karlem a vysokomýtskými měšťany vystupoval jako ochotník v divadelních hrách⁹⁾ (viz tablo vysokomýtských ochotníků na fotografické příloze).

Po ukončení vysokoškolských studií odešel Vladislav Škorpil do Ruska. Po krátkém pobytu v Petrohradě, působil jako profesor klasických jazyků – latiny a řečtiny na nižším gymnáziu v Jaltě (1879–1886), od roku 1886 v Kerči na vyšším Kerčském Aleksandrovském gymnáziu,¹⁰⁾ kde vyučoval až do penzionování v roce 1911 nebo 1912. V roce 1892 toužil po místě gymnazijního profesora v Oděse, ale to se mu nesplnilo.¹¹⁾ Na kerčském gymnáziu kromě svého úvazku pedagogického, představujícího nejprve 22 vyučovacích hodin, a od roku 1901 snad jen 12 hodin týdně, původně zastával též funkci pokladníka a knihovníka.¹²⁾

V Jaltě se seznámil s Lydií Christoforovnou Lebešichovou (1861 – ?), která se v roce 1882 stala jeho ženou. První dítě, dcera Marie, se manželům narodila dne 18./30.VII.1883 v Jaltě, a později, již v Kerči synové Vladimír (*19./31.I.1890) a Jiří (*9.I.1900). Jejich životní osudy po Velké říjnové socialistické revoluci a druhé světové válce jsou pro nás zahaleny tajemstvím a nejasnostmi. Díky úsilí kolegy Semjona Aleksejeviče Šestakova¹²⁾ se podařilo zjistit, že dcera Marie Vladislavovna Škorpilová,

7) viz poznámka 3.

8) Bulharista profesor Zdeněk Urban se o tom jen mimochodem zmínil v přednášce uspořádané pro oddělení etnografie města ÚEF ČSAV v Praze, uskutečněné v 80. letech 20. století. Žel, v materiálech, uložených v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě ani v Archivu Univerzity Karlovy není „Navedení“ ani jiné doklady o Škorpilově spolkové činnosti nejsou uloženy. V dopisech jen zmínky: Archiv Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě i. č. 4080 nebo 4089. Zmínku o tom nalézáme v dopise bratru Josefu Škorpilovi ze dne 7.III.1899 (viz Příloha 11).

9) Dvořák, R.: Dějiny ochotnického divadla ve Vysokém Mýtě. Vysoké Mýto 1975.

10) OSN XXIV, 1906, op. cit., s. 651; Říhová, M. – Skružný, L., 1968, op. cit., s. 19-24; Skružný, L., 1969, op. cit., s. 109.

11) Zmínka v dopise tetě Josefě Jirečkové ze dne 19.VIII.1892 (viz Příloha 7).

12) Zmínka v dopise bratru Josefovi ze dne 25.XI.1901 (Příloha 14). Sklenář, K., Ladislav/Vladislav Škorpil. In: Krásný život žili, krásnou práci konali. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě 2006, s. 34 (34-39).

se provdaná za Mavropula, nadále žila v Jaltě, ještě v roce 1936 . Další životní osudy ani data se nepodařilo zjistit. Syn Vladimír Vladislavovič Škorpil, ženatý s Tatjanou Jevgejevnu ? (*1879 † 8.VI.1981 v Moskvě)¹³⁾ zahynul dne 21.X.1937 (nelze vyloučit, že při stalinské čistce). Zastával funkci náměstka hlavního inženýra trastu „Sajuzpromstojmašina“. Zachoval se jen jeho dopis adresovaný strýci Josefovi Škorpilovi do Plzně. Vladimír měl dva syny Georgije Vladimiroviče Škorpila, *1921 a Borise Vladimiroviče Škorpila, *1922. Boris byl za 2. světové války střelcem 507 střeleckého pluku 148 střelecké divize a padl dne 17.VII.1943. Georgij Vladimirovič Škorpil (*9.I.1900) se oženil s Antoninou Porfirjevnu rozenou Moisevnu (*1904). Jejich syn Vadim Georgievič Škorpil, (*12.X.1934 v Leningradě), byl na začátku 90. let 20. století v nemocničním léčení.¹⁴⁾ Václav Škorpil, syn Karla Škorpila, mi při jednom setkání vyprávěl epizodu z konce 2. světové války spjaté s osvobozením Varny, kdy se setkal s admirálem Fjodorem Štefanovičem Oktjabrským, který se mu dal poznat jako bratranec Jiří Škorpil.¹⁵⁾

13) Tatjaně Jevgejevnu Škorpilové, narozené v roce 1894, žijící v Moskvě na ulici Krasnokazarmennaja v čp. 19, v bytě 29 jsem napsal dopis dne 12.I.1879, tedy ještě za jejího života († podle informace S. A. Šestakova dne 8.VI.1981), ale žádnou odpověď od dámy, tehdy již pětadesátileté, jsem nedostal.

14) Dopis A. S. Šestakova autorovi této stati ze dne 8.II.1991.

15) Často jsem se s panem Václavem Škorpilem (14.VI.1899 – 31.I.1973), familiérně, pro temperament a vznětlivost nazývaný Gagauzem, setkával a naslouchal jeho vyprávění o mamince, strýci Hermenegildovi, otci Karlovi i sestře Marii a to dvakrát ve Východočeském muzeu v Pardubicích a neschetněkrát v jeho pražském bytě na Letné v čp. 21 Čechovy ulice, odkud bylo jen pár kroků do Stromovky. Setkával jsem se zde i s jeho chotí Jelenou, rozenou Kalinovou (1904–1982), dcerou politika Antonína Kaliny (1870–1922) poslance českého zemského sněmu (1901–1907), poslance rakouské říšské rady (1907–1918), účastníka domácího protirakouského odboje (1914–1918) a československého vyslance v Jugoslávii (1919–1922). Po smrti manželově se paní Jelena Škorpilová přestěhovala do Prahy Libně, kde bydlela v Braunerově ul. č. 6. Václav Škorpil mi vyprávěl, že byl v kletech 2. světové války členem odbojové protifašistické organizace ve Varně. Ta dostala od sovětského velení rozkaz zabránit německým ponorkám vyplout z varnského přístavu. Úkol nesplnitelný a tak nesplněný. Ponorky ohrožovaly sovětské křižníky a rozčilený admirál Oktjabrský, málem vydal rozkaz odstřelovat Němci obsazenou Varnu. Po osvobození města se admirál Fjodor Štefanovič Oktjabrskij setkal s účastníky odboje a pak v soukromém rozhovoru s Václavem Škorpilem se

Vědeckou dráhu započal Vladislav Škorpil jako paleograf. Byl spoluautorem s bratrem Karlem i článků s bulharskou tematikou. Články a drobné příspěvky otiskoval na stránkách časopisů: „Otčjot Imperatorskogo Odeskogo občestva istorii i drevnostej“, „Zapiski Imperatorskogo Odeskogo občestva istorii i drevnostej“, „Izvestija Tavričeskoj učennoj archivnoj komissiji“ a „Izvestija Imperatorskoj archeologičeskoj komissiji“. Méně často publikoval v Čechách v: „Časopise Českého Museum“, ve „Slovanském sborníku“, v „Časopise moravských filologů“ a v „Listech filologických“, které si předplácel a nechával posílat do Kerče s časopisy, učebnicemi i knihami a novinami, o které měl zájem (Přílohy 6, 11, 12, 14, 15). Naopak bratru Josefovi posílal do Plzně ruský deník Novoje vremja (Přílohy 12, 13, 15). Zpočátku publikoval i v bulharském časopise: „Žurnal ministerstva narodnogo prosvjaštenija“ (viz Bibliografie děl Vladislava Škorpila).

V roce 1886, po nástupu na vyšší gymnázium v Kerči, se mu naskytly nové možnosti vědeckého bádání. Žil a pracoval v centru starověké bosporské říše (2. pol. V. stol. př.n.l. – konec 4. stol. n.l.) v městě Pantikapaiu, pozdějším Bosporosu (*exkurs 1*). V novém působišti pracoval od roku 1899 kromě jiného i na rusko – českém slovníku,¹⁶⁾ ke kterému přizval ke spo-

mu dal poznat jako bratranec Georgij Vladislavovič Škorpil, syn Vladislava Škorpila. Bylo-li vyprávění Václava Škorpila skutečností snad ukáží materiály admirála Oktjabrského 50 let po jeho smrti. Dcera admirála Filipa Sergejeviče Oktjabrského, původním jménem Ivanova, (9./21.X. 1889 – 8.VII.1969) R. Filipovna Oktjabrskaja, napsala populárně vědeckou knihu vzpomínek „Šturmovyje gody – Raskaz ob admirale F. S. Okjabrskom“ (Kijev 1990, 240 s.).

16) V rodinné korespondenci nalézáme o práci na rusko-českém slovníku jen několik zmínek. První v dopise bratru Josefu Škorpilovi, ze dne 7. března 1899 (Příloha 11), v němž se zmiňuje o nabídce nakladateli Ottovi v Praze sestavit rusko-český slovník. Druhá zmínka témuž bratru je v dopise z 25. listopadu 1901 (Příloha 14), že prvá tři písmena (А Б В) slovníku jsou již hotova a třetí zmínka v dopise bratru Václavovi ze dne 7. listopadu 1910 o zaslání 24 sešitů rusko-českého slovníku nakladateli Ottovi. Na prvním 32 stránkovém sešitě Ruskočeského slovníku, o rozměrech 170 x 257 mm, obsahujícím spojku А – slovo беруо, který mi spolu s dalšími 24 sešity, z původních 28, věnoval v roce 1970 pan Václav Škorpil (syn Karla Škorpila), je na značně zvetšelé obálce sešitů perem napsáno: „**Drahému bratru posílá spisovatel. V Kerči dne 12. března 1903**“. Při horním okraji obálky je signatura soukromé knihovny profesora Karla Škorpila „**Шк № 591 (1-28) VIII.**“, podávající nezvratné svědectví, že obdarovaným byl bratr Karel Škorpil a slovník obsahoval 28 sešitů. Pravděpodobně pro práci spjatou s úvazkem v gymnáziu, s prací v muzeu a vedením archeologických výzkumů a jejich publikováním musel profesor Vladislav Škorpil rezignovat na práce spjaté s dokončením Rusko-českého

luprání též své bratry a profesora Josefa Velenovského. Bratr Josef zpracoval hesla z oborů architektury a stavitelství, Hermenegild z mineralogie, geologie, speleologie a entomologie, Karel z matematiky a geometrie a profesor Velenovský z oboru botaniky. V roce 1900 byl Vladislav Škorpil iniciátorem vybudování knihovny – památníku maminky Anny Škorpilové, rozené Jirečkové, zesnulé dne 23.X.1897. Do knihovny obsahující 500 svazků maminičiných oblíbených knih a časopisů Vladislav sám přispěl 200 svazky. Nebudu se o knihovně šířeji rozepisovat, protože v poznámce 1 přílohy 15, připojené k dopisu Vladislava Škorpila bratru Josefovi ze dne 16.V.1903, je uvedeno vše co bylo v korespondenci o ní dostupné. Pátrání po osudech „Knihovny Anny Škorpilové“ v Městské knihovně ve Vysokém Mýtě bylo již v 60. letech 20. století bezvýsledné, ani pozdější pokusy ředitelky muzea PhDr. Jarmily Rajmové nebyly úspěšné.

Vladislav Škorpil, někdy familiérně nazývaný Láďa, byl člověk nadobyčej čestný a vlastenecky, slavjanofilsky a rusofilsky vychovaný, jako celá škorpilovská a jirečkovská rodina. Je to patrné z mnoha jeho dopisů adresovaných členům rodiny. Pokud mohl přijížděl na prázdninové návštěvy do Čech, jsou o tom doklady i v rodinné korespondenci z roku 1884, 1885, 1889 (?), 1894, 1896, 1903 a to krátce po vydání 1. sešitu Rusko-českého slovníku a asi pět měsíců před smrtí otcovou.¹⁷⁾ S chotí Lydií Christoforovnou podnikl cestu do vlasti pravděpodobně v roce 1885. Svědčí

slovníku. Slovník v té době měla velký význam pro českou slavistiku té doby. Druhý díl dokončili profesoři Jan Havelka a Vilém Veverka. Slovník vysoké vědecké hodnoty byl až do vydání šestisvazkového Rusko-českého slovníku vpražském Nakladatelství ČSAV v letech 1952–1964 nejen nejobsáhlejším, ale i nejdokonalejším slovníkem vydaným v českých zemích.

17) Pobytu ve vlasti dokládají dopisy Vladislava Škorpila tetě Josefě Jirečkové ze dne 3.VII.1894 (Archiv RM ve VM i. č. 4694), o připravované cestě do Čech v roce 1895 píše Vladislavova choť Lydia slečně Josefce Jirečkové v dopise ze dne 28.XI.1894 (Archiv RM ve VM i. č. 4399). O pobytu Vladislava Škorpila v Praze i zamýšleném pobytu ve Vysokém Mýtě, po cestě podniknuté v roce 1896 s bratrem Josefem po německých městech, Mnichově, Norimberku, Berlíně a Drážďanech máme uchován na pohledu (Archiv RM ve VM i. č. 4709). Vladislavův pobyt ve Vysokém Mýtě v roce 1898 dokládá dopis odeslaný z rodného města bratru Josefovi dne 5.VIII.1898 (Příloha 10). O povolení k cestě do Čech v roce 1899 píše Vladislav sestře Veronice dne 8.V.1899 (Archiv RM ve VM i. č. 4691). Vladislavův pobyt v Čechách v roce 1903 společně s dvacetiletou dcerou Marií dokládají: dopis bratru Josefovi ze dne 16.V.1903 (Příloha 15) a pohlednice zasláné z Prahy dne 6.VII.1903 tetě Josefě Jirečkové a sestře Veronice (Archiv RM ve VM i. č. 4706 a 4707).

o tom zmínka v Lydiině dopise Josefcě Jirečkové ze dne 23.XI.1884.¹⁸⁾ S dcerou Marií, prvorozenou ze tří dětí (*v roce 1883) přijel do svého rodiště jako se slečnou dvacetiletou v roce 1903.¹⁹⁾

Smrt Vladislava Škorpila je zahalena nejasnostmi. V českých novinách byl uveřejněn článek uvádějící, že Škorpilovým vrahem byl rudoarmějce.²⁰⁾ Ale rok 1918 byl rokem rychlých proměn ve válečném štěstí bojujících stran. Kerč skutečně obsadili rudoarmějci. Toho hbitě využili Škorpilem pronásledovaní vykradači podzemních hrobek, tzv. katakomb – „šťastlivčici“. Žalovali svého úhlavního nepřítele, státního – carského úředníka, správce muzea Vladislava Škorpila, provádějícího výzkumy financované Carskou petrohradskou archeologickou komisí, tedy typického představitele buržoasie, u revolučního tribunálu.²¹⁾ Škorpila před jistou smrtí zachránil postup německé armády, která město Kerč odsadila a vyhnala odtud rudoarmějce. Ale ani Němci Kerč neopanovali nadlouho. Kerč byla od listopadu obsazena bělogvardějci. Právě v tomto období byl dne 25. prosince 1918 profesor Vladislav Škorpil loupežně přepaden, a zranění 27. prosince podlehl. Nabízí se celá řada vysvětlení, mohli ho napadnout zbití dačení tuláci, kteří ve válce ztratili domov. Těch v té době bloudil Rusí bezpočet. Nelze vyloučit opozdilé vojáky předchozích dobyvatelů Kerče, hladového Němce nebo rudoarmějce. Ale stále nelze vyloučit loupežní maskovanou mstu šťastlivčiků, kterým se nepodařilo zbavit se Škorpila udáním revolučnímu tribunálu.

18) V dopise ze dne 28.XI.1884, napsaném Vladislavovou chotí Lydií Josefcě Jirečkové, se píše o přípravách na cestu do Čech v roce 1885 (Archiv RM ve VM i. č. 4399). Dopis ale není prvním dokladem o cestách profesora Vladislava Škorpila do Čech. Jmenovaný v dopise tetě Josefcě Jirečkové ze dne 3.VII.1894 (Archiv RM ve VM i. č. 4694). O pobytu Vladislavově v roce 1896 ve vlasti po absolvování cesty s bratrem Josefem po Německu – Mnichov – Norimberk – Berlín svědčí odeslané lístky (Archiv RM ve VM i. č. 4695, 4696, 4697, 4698 a 4699). Příloha 3. O pobytu v Praze v roce 1896 a zamýšlené cestě do Vysokého Mýta přináší svědčí pozdrav (Archiv RM ve VM i. č. 4709). Pobyt Vladislavův ve Vysokém Mýtu v roce 1898 dokládá dopis odeslaný jmenovaným bratru Josefovi ze dne 5.VIII.1898 (Příloha 10).

19) Plánovaná cesta do Čech s dvacetiletou dcerou Marií na prázdniny roku 1903 je doložena dopisem ze dne 16.V.1903 bratru Josefovi, kam se chystají na výstavu výšivek a krajek (Příloha 15).

20) Anonym, Vynikající český archeolog oloupen a zavražděn bolševickým vojákem. Český denník ze dne 18. února 1919.

21) Škorpil, V., 1967, op. c., s. 36; Dopis kolegy S. A. Šestakova ze dne 24. března 1992.

Ale vraťme se k muzejní a vědecké práci Vladislava V. Škorpila. S bratrem Karlem Škorpilem publikoval v Praze, v roce 1884 ve Slovanském sborníku III (s. 464-471) stať „*Pohraniční val v jižním Bulharsku*“ a v roce 1885 105 stránkovou knížku, vytištěnou v Plovdivu s názvem „*Njakoi beležki vǎrchu archeologičeskite i istoričeskite izvestija v Trakija*“ a v témž roce v časopise Žurnal ministerstva narodnogo prosvjaščeniija ? 210, otdel V, ijul' (s. 337-346) samostatně rusky psanou stať „*Frakijiskij gorod Varija*“. V roce 1896 věnoval bulharské problematice stať „*Doistoričeskije pamjatniki v Bolgariji*“, otištěnou v časopise Zapiski Imperatorskogo Odesskogo obščestva istorii i drevnostej XIX. Odessa, s. 68-93.

V roce 1904 byl přizván německým archeologem a architektem, profesorem Wihelmem Dörpfeldem (1853–1944), spolupracovníkem a rádčcem Heinricha Schliemanna při vykopávkách v Troji a autorem knih o Tróji a Mykénách, k účasti na vědecké studijní cestě po Řecku a Malé Asii. Od roku 1906, kdy akademik Fjodor Ivanovič Uspenský, ředitel Ruského archeologického ústavu v Konstantinopoli, vytvořil společnou rusko-bulharsko-srbskou komisi pro výzkum rozšíření egejské kultury na Balkánském poloostrově a v jižním Rusku, se setkávali bratři Karel a Vladislav s dalším Čechem – uznávaným zakladatelem ukrajinské archeologie, Čeňkem (Vikantijem Vjačeslavovičem) Chvojku (1850–1914),²²⁾ zakladate-

22) Kozlovskaja, V. E., Pam'jati V. V. Chvojki. Žurnal Ukraina 1914, s. 48-55; Kalitinskij, A.: Pamjati V. V. Chvojki, Russkij antropologičeskij žurnal ? 1-2. C. Peterburg 1916, s. 111-113; Kozlovskaja, V. E.: Svetloj pamjati V. V. Chvojky. Zapiski Odesskogo Obščestva istoriji i drevnostej XXIII. Odessa 1917, s. 3-14; Anonym: 15 rokovini z dňa smerti V. V. Chvojky. Chronika archeologiji ta mystectva. Kyjiv 1930, s. 79; Brajčevskij, M. Ju.: Vydatnyj ukrajinskij archeolog. (Do 40-riččja z dňa smerti V. V. Chvojky). Vistnyk Akademiji nauk URSR № 11. Kyjiv 1954, s. 59-61; Bačynskij, A. D.: Vjačeslav Vykent'evyč Chvojka (1850–1914). Zapiski Odesskogo archeologičeskogo obščestva t. 1. Odessa 1960, s. 361-36, spisok rabot: s. 363-364; Bachmat, K. P.: Vikentij Vjačeslavovič Chvojka. Archeologija XVII. Kyjiv 1964, s. 188-198; Šovkopljjas, G.: Vydatnyj archeolog V. V. Chvojka i jogo rol' v organizaciji Deržavnogo istoričeskogo muzeju Ukrajins'koji RSR. Archivy Ukrajiny 4. Kyjiv 1966, s. 25-33; Brajčevskij, M. Ju.: V. V. Chvojka y Ymperatorskaja archeologyčeskaja komysyja. Archeologyja ? 3. Kyjiv 1989, s. 126-137; Vokolek, V., 1958: Archeologové východních Čech v minulosti. Vlastivědný sborník sborník „Pardubický kraj“ 2. Pardubice, s. 44-46; Vokolek, V., 1965: Vzpomínka na V. V. Chvojku. Archeologické rozhledy XVII. Praha, s.; Vokolek V. a V., 1965: V. V. Chvojka, průkopník ukrajinské archeologie. Acta musei Regiinaehradensis IX. Hradec Králové, s. 127-150; Skružný, L., 1967: Výstava „Východočestí rodáci – archeologové a muzejníci“ v Pardubicích. Archeologické rozhledy XIX. Praha, s. 256-257; Skružný, L., 1965 rukopis: Čeněk Chvojka,

lem a správcem Uměleckoprůmyslového muzea v Kyjevě, se kterým byl v korespondenčním styku i profesor Hermenegild Škorpil.²³⁾ Oba bratři se v komisi setkávali, ale ke společně psanému dílu již nezasedli. Hlavním důvodem byl nepochybně profesorský úvazek na vyšším gymnáziu v Kerči, ke kterému v roce 1901 přibylo nejprve dne 16. června 1901 pověření²⁴⁾ a následné zvolení profesora Vladislava Škorpila správcem Kerčského muzea starožitností.

Od roku 1901 do roku 1917 prováděl profesor Vladislav Škorpil archeologické výzkumy za podpory a na finanční náklady Carské petrohradské archeologické komise na území na Kerče a jejího nejbližšího okolí – starověkého, původně řeckého kolonizačního města, později centra bosporské říše (exkurs 1) žijícího celých deset století, od 2. poloviny V. století př. n. l. do konce 4. století n. l. plnohodnotným politickým i kulturním životem.

Profesor Škorpil pořídil 15 přehledných map tohoto města v různých obdobích jeho vývoje. Prováděl výzkumy na jižním i severním svahu Mithridatovy hory i Mithridatova trůnu (v letech 1901 – 1914), v poloze „Gliniště“ (1901 – 1912) v sousedství zahrady Antonia di Paskvale (1901), u vesnice Bulganka (1902), u cementárny Celler (1902 a 1911), na křesťanském pohřebišti u Bratrského chrámu (1905), mezi Bratrským chrámem a břehem Kerčského zálivu (1902, 1903 a 1912), na ploše mezi Novým Karentinem a Kerčským hutním závodem (1903 a 1906), na Gospital'noj ulici (1904), v usedlosti notáře Feldsteina (1905), na Tamaňském poloostrově, kde se rozkládalo starověké město Fanagoreia (1905, 1907 a 1912), na rohu Krajní (Predel'noj) a Nové ulice (1906), v Institutskoj ulici (1908), Na Skalce (1908), v Karantěnní ulici (1908), ve 2hé Bulganavské ulici (1908), u Zlaté mohyly (1910 a 1913), na Rybném trhu (1911), u cementárny Mitaroky a Sabeněva (1912), na rohu Esplanadní a Ini hřbitovní (kladbiščenskoj) ulice (1913), na samotě Korecké (1913), na západním svahu Dlinnoj skály (1914), na ploše mezi Adžimuškajem a horou Tamir (1914), na Karantěnní (Karantinnoj) třídě (1914), na Malé Bliznici (1915), mezi Tamaní a Lysou horou (1916), na svahu Okrouhlé (Krugloj) skály

život, dílo a korespondence s profesorem J. L. Píčem; Skružný, L., 1967 rukopis: Vzájemná korespondence Čenka Chvojky s profesorem Luborem Niederlem. Sklenář, K., Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů, Praha – Libri 2005, s. 250-251.

23) Dopis Hermenegilda Škorpila z Luhašovic Čenku Chvojkovu do Kyjeva ze dne 16./29.X.1907 (Příloha I).

24) Dopis Vladislava Škorpily bratru Josefovi ze dne 12.VI.1901 (Příloha 12).

(1917), mezi tahilským a kyzaulským majákem (1917) a na mnoha dalších místech, např. v polohách Vjajurina hora a Iluště. Výsledky své práce publikoval na stránkách časopisu Zapiski Imperatorskogo Odesskogo obščestva istorii i drevnoastej a výše jmenované Carské pertohradské archeologické komise, v nichž informoval o řeckých nápisech na kamenech, náhrobních stélách, keramické destičce, na nádobách včetně jmen jejich výrobců, starověku i raně křesťanského období, o bosporských epitafech, o starověkých stavbách Pantikapaia o mohylách, katakombách, hrobkách i nálezích bosporských mincí, terrakotách, i o freskách objevených na stěnách hrobek, o nově získaných a zakoupených sbírkách Melek Česmenského muzea, sbírkových fondech.²⁵⁾ Věnoval pozornost i starým nálezům uloženým v kerčském muzeu a publikoval o nich vše co bylo možné zjistit (viz Bibliografie děl Vladislava V. Škorpila). Byl v kontaktu a vyměňoval si publikace s kolegy z muzeí např. se ředitelem muzea ve Feodesii L. P. Kollim (1849–1918), se ředitelem muzea v Sevastolu K. K. Kostjuško-Valjužničem (1847–1907) i s D. N. Kostjuško-Valjužničem, členem Moskecké archeologické společnosti, s členem Carské archeologické komise a ředitelem muzea na Chersonésu L. A. Moisejevem.¹⁴⁾ Fotografie Škorpilem odkytých objektů a nálezů pořizovali kerčští fotografové L. R. Bernstein a M. S. Rusančik, plány a kresebnou dokumentaci prováděl gymnazijní kolega, profesor kreslení S. P. Ukrajincev.¹⁴⁾ Kopie nástěnných maleb v kerčských hrobkách prováděl hrabě M. V. Farmakovský (1873–1946).¹⁴⁾

Profesor Vladislav Škorpil spolupracoval s četnými ruskými vědci, z nichž alespoň zmíním historika starověku a archeologa profesora Michajila Ivanoviče Rostovceva (1870–1952),²⁶⁾ řipomínaného Škorpilem i v korespondenci, který po Velké říjnové revoluci žil v USA a akademika Fjodora Ivanoviče Uspenského, ředitele ruského archeologického ústavu v Konstantinopoli²⁷⁾ a kmotra synovce Václava Škorpila (1899–1973) syna bratra Karla (1859–1944), historika a slavistu Platona Andrejeviče Kulakovského (1848–1913)²⁸⁾ filologa a epigrafika Vasilije Vasileviče Latyševa

25) Ju. Ju. Marti: Pamjati V. V. Škorpila. Izvestija Tavričeskoj učennoj archivnoj komissiji XXXII, ? 56. Simferopol' 1919, s. 144-147; Ju. Ju. Marti: Sto let Kčenskogo muzeja. Kerč. 1926.

26) Sovětskij enciklopedičeskij slovar'. Moskva-Sovětskaja enciklopedija 1981, s. 1153.

27) viz poznámka č. připojená k dopisu

28) Sovětskij enciklopedičeskij slovar, 1981, op. cit., s. 675; Bolšaja sovětskaja enciklopedija (dále jen BSE) 1, Moskva-Sovětskaja enciklopedija 1973, s. 581. Exkurs 2, 3 období muzea, Příloha II, pozn. 11.

(1855–1921),²⁹⁾ autora dvou ruských stežejních děl o starověké epigrafice. Dále možno jmenovat amerického archeologa, ředitele Amerického archeologického ústavu v Athénách D. M. Robinsna (1880–1958) a z Rusů ještě historika a archeologa Ja. M. Smirnova (1869–1918), archeologa, člena Carské archeologické komise Aleksandra Andrejevice Spicyna (1853–1931), ruského orientalistu B. A. Turajeva (1868–1920) profesora na Novoruské univerzitě v Oděse E. R. Sterna (1859–1924), vynikajícího archeologa hraběte Borise Vldimiroviče Farmakovského (1870–1928),¹⁴⁾ historika, filologa a epigrafika Fjodora Fjodoroviče Sokolova (1841–1910), universitní profesory archeologie Vasilije Aleksejeviče Gorodceva (1860–1945), Michala Ivanoviče Rostovceva (1870–1952) i Alekseje Sergejeviče Uvarova (1825–1888), se kterým se setkával jen na samém počátku své vědecké kariéry.³⁰⁾ Z blízkých spolupracovníků profesora Vladislava Škorpila zmíním jeho manželku Lydii Christoforovnu Škorpilovou, která řídila Kerčské muzeum starožitností od jara do listopadu roku 1919 a v roce 1926 se dopisem obrátila na Státní akademii dějin hmotné kultury SSSR (vytvořené v roce 1918 namísto zrušené Carské archeologické komise) se žádostí o vy publikování článku zesnulého manžela. Připomenu V. V. Sokolova, kterého Vladislav Škorpil zajímal na výzkumu Tamaně, někdejší starověké osady Fanagoreia, situované v Kerčském průlivu. Nelze opomenout Ju. Ju. Martiho (1874–1959), pozdějšího ředitele Kerčského muzea starožitností (1921–1939 a červenec – říjen 1941), jenž uveřejnil v 56. čísle XXXII. ročníku Zpráv Tavrické učené archivní komise první článek věnovaný V. V. Škorpilovi s názvem „*Pamjati V. V. Škorpila*“ (Simferopol', 1919, s. 144-147) a druhou stať v jubilejním sborníku „*Sto let Kerčenskogo muzeja*“ (Kijev 1926).

Ju. Ju. Marti napsal o Škorpilovi, že podrobně až s pedantskou přesností zaznamenával veškeré podrobnosti o nálezových okolnostech a každou sondu s uvedením katastrálního čísla, čísla popisného a jména jeho majitele, do nálezové zprávy a pečlivě zakresloval sondy do plánu města. Na jednotlivých listech, (pořídil jich celkem 15) na základě nálezů antických a bosporských mincí upřesňoval obraz rozsahu osídlení města Pantikapaia v jednotlivých obdobích jeho existence. Ředitel Marti zdůraznil, že seznámení se se Škorpilovým dílem a plány je nezbytné pro každého, kdo řeší otázku starověkého osídlení Kerče.

29) BSE 14, 1973, s. 215-216.

30) BSE 24, 1976, s. 136.

Věnoval zaslouženou pozornost i starým nepublikovaným nálezům uloženým v muzeu (viz Bibliografie děl VI. V. Škorpila).

Profesor Vladislav Škorpil se zasloužil o záchranu mnoha starověkých památek, jak svými vystoupeními proti hledačům pokladů „šťastivščíkům“, včetně policejních a soudních jednání, tak četnými intervencemi v Carské petrohradské archeologické komisi, zdůrazňujícími nezbytnost vykoupit od soukromníků pozemky, na kterých se koncentrují starověká pohřebišť. Tak byly jeho zásluhou zachráněny např. hrob s nástěnnou malbou „Přinášení obětí“, nalezený v roce 1891 a hrob, objevený v roce 1895, s výjevem řecké bohyně Matky Země – „Demetry“, známý též pod jménem majitelky pozemku A. Zajcevé.³¹⁾

Vladislav Škorpil nezapomínal ani na bratra Josefa, budujícího s nevýslovným entusiasmem Uměleckoprůmyslové muzeum v Plzni, tím, že mu zprostředkoval nákupy antické keramiky, skla, šperků, drobné reliéfní plastiky aj. pantikapaiské provenience a jinéhodnotné předměty, např. kavkazský koberec, zvaný „čech“ u tamních starožitníků.³¹⁾

Dne 27. prosince 1918 zemřel na následky neobjasněného přepadení významný vědec – archeolog a paleograf, správce Kerčského muzea starožitností, středoškolský profesor Vladislav Škorpil. Byl členem Oděské společnosti historie a starožitností, Carské archeologické komise v Petrohradě, Simferopolské vědecké archivní komise a člen spolupracovník Ruského archeologického ústavu v Konstantinopoli (Cařihradě)³²⁾ i Varnenského archeologického spolku.³³⁾

Žel, v korespondenci není zmínky o vyznamenáních, která Vladislav Škorpil obdržel, ale Karel Sklenář (2006, s. 33) uvádí, že byl nositelem

31) O zásilkách nalézáme velmi podrobné informace v dopisech ze dne 8.X.1895 (Příloha 8), ze dne 11./23.IV.1898 (Příloha 9), ze dne 5.VIII.1898 (Příloha 10), ze dne 7.III.1899 (Příloha 11), ze dne 12.VI.1901 (Příloha 12) a ze dne 19.VI.1901 (Příloha 13). O kavkazském koberci zvaném „čech“ jsou zmínky v dopisech ze dne 5.VIII.1898 a ze dne 7.VI.1899 (Přílohy 10 a 11).

32) Stojanov, L., 1933, op. cit.; Skružný, L., 1969, op. cit., s. 109; Skružný, L.: Bratři Škorpilové, průkopníci bulharské vědy. Češi v cizině. Praha – ÚEF ČSAV a ČÚZ 1988, s. 116-117, pozn. 14, (91-138).

33) V roce založení (1901) měl Varnenský archeologický spolek 163 a v roce 1909 již 395 členů, mezi nimiž byli i ve Varně žijící Češi, parkový zahradník Antonín Novák a Ing. Jindřich Knob, a z Čechů žijících ve vlasti prof. Lubor Niederle, prof. Antonín Salač, prof. Josef Páta, prof. František Karel Studnička a d. (Stoeva, Ch., 1985 rukopis, s. 12-13; Skružný, L., Muzea a památníky města Varny I. Muzejní a vlastivědná práce 25 (95), 1987. Praha, s. 242, pozn. 3, (238-242).

řádu sv. Stanislava III. stupně (1888) a řádu sv. Anny III. třídy (1892). Dnes nenalezneme ani místo posledního odpočinku profesora Vladislava Škorpila. Bylo zničeno v průběhu bojů za 2. světové války. A tak vše co je spjato s archeologickou činností Vladislava Škorpila je na uchováno na stánkách časopisu *Izvestija Imperatorskoj archeologičeskoj komissiji* a v archivu Archeologického ústavu Ruské akademie věd v Petrohradě a v materiálech, které shromáždil A. Semjonovič Šestakov. Těšíme se na vydání jeho monografie.

Čest památce Vladislava Škorpila! Byl jedním z mnoha Čechů – archeologů, kteří proslavili jméno své vlasti ve světě. Ale je i z těch, na které vlast neprávem zapomíná!

Exkurs 1:

Bosporská říše vznikla ve 2. polovině 5. století př. n. l. sjednocením řeckých osad, rozkládajících se na obou březích Kimmerského Bosporu, dnešního Kerčského průlivu, a na severovýchodě dosahovala až k ústí řeky Donu. Samostatnost si udrželo město Olbia a zpočátku i Chersonésos. Za Spartokovců (438/7–108/7 př. n. l.) sestávala z řeckých kolonií Pantikapaion, Nymphaeion a Theodosia na východním Krymu, z Phanagorain a skytských kmenů na Kubáni. V roce 109 př. n. l. ovládl říši pontský král Mithradatés VI. Eupátor (121–63 př. n. l.). Povstání jeho syna Farnaka dohnalo Mithridata k sebevraždě. Bosporská říše se dostala do závislosti na říši římské, ale při zachování si značné nezávislosti. Osada Fanagoreia, kde vzniklo povstání proti Mithridatovi VI. byla po vládcově smrti Římany prohlášena za svobodné město. Pompeius jmenoval vládcem Mithrudatova odbojného syna Farnaka II. (63–47 př. n. l.). Ten byl při pokusu o obnovení někdejší otcovy říše poražen G. I. Caesarem (68–44) v bitvě u Zaly v Pontu, ale i poté svrchovanost římské říše zde byla formální. Bosporská říše, v níž se výrazně projevila sarmatsko – skytská kultura přežila až do konce 4. století n. l.

Exkurs 2:

Muzeum v Kerči bylo založeno z iniciativy I. A. Stempkovského (1788–1832) v roce 1826 jako instituce s úkolem ochrany, shromažďování a studia archeologických památek Bosporské říše, starověkého města Pantikapai, centa Bosporské říše rozkládající se v oblasti Azovského moře na Kerči a Tamani. Muzeum, nesoucí původně název „*Карченский музей древностей*“ bylo otevřeno dne 2. (15.) července 1826 a byly v něm vystaveny sbírky jednoho z prvních badatelů P. Djubrukse. Můžeme vytyčit pět etap jeho vývoje.

V *prvním období let 1826–1859* bylo muzeum řízeno carskými ministerstvy, nejprve vnitřních věcí, později pozemkovým. Je to období, ve kterém muzeum buduje archiv, knihovnu a při budování sbírkového fondu se soustřeďuje na zjišťování starověkých hradišť a výzkumů mohyl Kul-Oba, Juz-Oba, Kekuvatské a dalších, jejichž inventáře se hned staly součástí světového kulturního dědictví. Až do roku 1917 nejvzácnější nálezy muzea byly postupovány do sanktpetersburské Ermitáže. V tomto období spravovali muzeum I. P. Blaramberg (1826–1831), P. A. Djubruks (1831–1833) spolu s I. E. P. Šebeljovem, A. B. Ašik (1833–1852), K. P. Bagičev (1852–1853) a A. E. Ljucenko (1853–1878). V letech Krymské války (1853–1856) byla část sbírky zničena a část odvezena do Londýna.

Ve *druhém období let 1859–1891* bylo muzeum součástí Carské archeologické komise (Императорской археологической комиссии). Prováděly se výzkumy četných mohyl, např. Juz-Oba, Pavlovská, Ak-Burunských s kresebnou a fotografickou dokumentací. Muzeum nadále spravuje A. E. Ljucenko (1853/1859–1878), po něm S. I. Berebrjucov (1878–1884), F. I. Gross (1884–1891) a při výzkumech spolupracují I. E. Zebelin, V. V. Stasov, V. G. Tizengauzen, N. P. Kondakov, V. V. Škorpil aj.

Ve *třetím období let 1891–1920* muzeum bylo nadále součástí Carské archeologické komise. Uskutečnily se Výzkumy Pantikapaja a pohřebišť v Kerči a na Temaňském poloostrově, při kterých byly využívány nejnovější vědecké metody dokumentace naleziště zaměřováním, zakreslováním a fotografováním, výsledky výzkumů byly pulikovány v *Otčjotach i Zapiskach Imperatorskogo Odesskogo obščestva istorii i drevnostej*, *Protokolach Odesskogo obščestva istorii i archeologii* i *Izvestijach Imperatorskoj archeologičeskom kommissiji*. Muzeum v tomto období spravovali K. E. Dumberg (1891–1901), V. V. Škorpil (1901–1918), Mesaksudi (leden – duben 1919), Lydia Christoforovna Škorpilova (choť V. Škorpila duben – listopad 1919) a K. E. Grinevič (prosinec 1919–1921). S muzeem spolupracovali Ju. A. Kulakovskij, A. A. Bobrinskij, V. V. Latyšev, M. I. Rostovcev, B. V. Farmakovskij, Ju. Ju. Marti ad.

Ve *čtvrtém období let 1921–1944* bylo muzeum, podřízené do okupace Lidové komisi osvěty RSFSR, pak od roku 1944 kolisi kulturně osvětových zařízení a od roku 1953 ministerstvem kultury RSFSR. Od roku 1921 mělo muzeum nový název „*Карченский историко-археологический музей*“ a bylo k němu přičleněno Muzeum Melek-Česmenské mohyly (Muzej Melek Česmenskogo kurgana) dosud spravované Oděskou společností dějin a starověku (Odesskim obščestvom istorii i drevnostej). Prá-

ce muzea byla v té době soustředěna na činnosti expoziční a výzkumnou a ochrany památek. Probíhaly výzkumy hradišť Kimmerik, Kitej, Akra a pokračovaly výzkumy Pantikapaja. V letech 2. světové války (Velké vlastenecké války) byly archiv a nejvýznamnější části knihovny a sbírkového fondu převezeny do města Armavir, kde byly bojích zničeny. Zbylé sbírky byly z okupované Kerče odvezeny do Německa, odkud se se značnými ztrátami vrátily až v roce 1948. Znovu bylo muzeum otevřeno v polovině 50. let 20. století. Ve vedení muzea se vystřídali: Ju. Ju. Marti (1921–1939 a červenec – říjen 1941), N. I. Vojnilovič (1939 – červen 1941), A. A. Ševeljov (listopad – prosinec 1941 a květen 1942 – duben 1944), V. I. Belousov (duben – srpen 1944), Ju. A. Solnyško (srpen – říjen 1944), E. S. Pičachči (1944–1945), V. I. Judin (1945–1950), F. T. Gusarov (1950–1954/1962).

V pátém období let 1954–1987 bylo muzeum řízeno ministerstvem kultury USSR, které postupně vytvořilo v muzeu oddělení pravěkých a starověkých dějin, dějin předrevolučního období, dějin sovětské éry, obrany Adžimuškaje, uměnovědný, ochrany památek, exkursní, archiv (od roku 1944), knihovnu (25000 svazků) a restaurátorské dílny. „Pantikapajskij gosudarstv ennyj istoriko- archeologičeskij muzej“ Řediteli muzea byli F. T. Gusarov (1950/1954–1962), N. I. Litviněnko (1962–1975), S. V. Bašarin (1975–1978) S. M. Ščerbak (1978) V. F. Astachov (1978–1983) a V. P. Razumov (1983 – posléze „Kerčenskij istoriko-kul’turnyj zapovednik ředitel P. I. Ivaněnko“).

Lit.: Marti. Ju. Ju., 1926: Sto let Kečenskogo muzeja. Kerč; *Putevoditel’ po Kerčřenskemu muzeju*. Simferopol’ 1956; E. B. Končín 1989: Tajna „zolotogo čemodana“. Simferopol’; *Muzejnaja enciklopedija SSSR*.

BIBLIOGRAFIE DĚL VLADISLAVA ŠKORPILA

PŘEKLADY

- Gogol, Nikolaj Vasiljevič, 1885: Starosvětští statkáři. Moravská orlice (překlad Vl. Škorpila).
- Turgeněv, I. S., 1886: Konec poslední povídky. Národní listy XXVI, č. 51 ze dne 20. II.; 57 ze dne 26. II a 58 ze dne 27. II. (překlad Vl. Škorpila).
- Garšin, Vsevolod Michajlovič, 1886: Pohádka o ropuše a růži. Národní listy XXVI, I. příloha k č. 153 ze dne 3. VI. (překlad Vl. Škorpila).
- Garšin Vsevolod Michajlovič, 1886: Červený květ – povídka věnovaná památce Ivana Sergejeviče Turgeněva. Květy VIII/2, s. 454-455. (překlad Vl. Škorpila).
- Ščedrin N. P. (Saltykov – Ščedrin), 1886: Karas – idealista (pohádka). Národní listy XXVI, příloha k číslu 195 ze dne 16. VII. (překlad Vl. Škorpila).

SLOVNÍK

- Škorpil, Vl., 1910: Ruskočeský slovník. I. díl. Praha – Ottovo nakladatelství.

ODBORNÉ ČLÁNKY, HLÁŠENÍ, PROTOKOLY A RECENZE

- L. I . Prokeš (= obráceně Škorpil), 1874: Mysteria dubrovnická. Světozor VIII, s. 390-391, 399.
- Škorpil, Vl., 1883: Topografie středověkého Cařihradu. Časopis českého museum.
- Škorpil K. a Vl., 1884: Pohraniční val v jižním Bulharsku. Slovanský sborník statí z oboru národopisu, kulturní historie a dějin literárního a společenského života III. Praha, s. 464-471.
- Škorpil K. a Vl., 1885: Njakoi beležki varchu archeologičeskite i istoričeskite izsledvanija v Trakija. Plovdiv, 105 s.
- Škorpil, Vl., 1885: Frakijiskij gorod Verija. Žurnal ministerstva narodnogo prosvjaščeniija № 210, otdel V, ijul', s. 337-346.
- Škorpil, Vl., 1886: Z ruské vědecké literatury. Slovanský sborník statí z oboru národopisu, kulturní historie a dějin literárního a společenského života V. Praha, s. 319-326.
- Škorpil, Vl., 18...: Dva metrické nápisy ze starého Pantikapaia. Časopis moravských filologů V., s. 406-409.

- Škorpil, VI., 1895: Otčjot o sostojaniji Melek-Česmenskogo kurgana v Kerči za 1894 god. Otčjot Imperatorskogo Oděsskogo občestva istoriji i drevnostej (dale jen **Otčjot IOOID**) za 1894 god. Oděssa, s. 72-75.
- Škorpil, VI., 1895: Pis'mo ot 15 oktjabrja na imja vice-presidenta IOOID (V. N. Jurgeviča) o raskopkach, A. A. Dirina v svojom imeni Mama, Čokrak i v imeni Mambeta Činginschanova Kul'-tepe). Protokoly 291 zasedanija IOOID. 27 nojabrja 1895 goda. Oděssa, s. 2-3.
- Škorpil, VI., 1895: Kamni s pantikapejskimi nadpisjami, kupljonnyje dlja Melek-Česmenskogo muzeja v 1894 godu. Zapiski IOOID (dale jen **ZIOOID**) XVIII. Oděssa, s. 175-184.
- Škorpil, VI., 1895: Vnov' otkrytaja christianskaja katakomba. ZIOOID XVIII. Oděssa, s. 185-198.
- Škorpil, VI., 1895: Novootkrytoje bosporskoje nadgrobije. ZIOOID XVIII. Oděssa, s. 199-202.
- Škorpil, VI., 1896: Opisanije trjoch nadpisej, otkrytych v 1895 godu v gorodě Kerči. Protokoly 289 zasedanija Odesskogo občestva istoriji i archeologiji **dale jen OOIA**). ZIOOID XIX. Oděssa, s. 3-5.
- Škorpil, VI., 1896: Kamni s pantikapejskimi nadpisjami priobretěnyje dlja Melek-Česmenskogo muzeja v 1895 godu. ZIOOID XIX. Oděssa, s. 1-13.
- Škorpil VI., 1896: Opisanije vos'mi nadpisej kupljonnych dlja Melek-Česmenskogo muzeja v 1895 godu. Protokoly 289 zasedanija OOIA II, 28 fevralja 1896 goda. ZIOOID XIX. Odessa, s. 34-42.
- Škorpil, VI., 1896: Pis'mo na imja A. I. Derevickogo o poslednich nachodkach v gorodě Kerči. Protokoly 293 zasedanija OOIA IV, 28 fevralja 1895). ZIOOID XIX. Oděssa, s. 51.
- Škorpil, VI., 1896: Opisanie katakomby, otkrytoj v načale prošlogo goda na Glinišče v gorodě Kerči. Protokoly 294 zasedanija OOIA). ZIOOID XIX. Oděssa, s. 55-56.
- Škorpil, VI., 1896: Svěděníja o terrakotach iz kollekciji A. A. Dirina, soobščennyje A. N. Derevickomu. Protokoly 296 zasedanija OOIA. ZIOOID XIX. Oděssa, s. 17.
- Škorpil, VI., 1896: Otčjot o sostojaniji Melek-Česmenskogo kurgana v gorode Kerči za 1895 god. Otčjot IOOID za 1895 god. Oděssa, s. 54-56.
- Škorpil, VI., 1896: Doistoričeskije pamjatniki Bolgariji. Protokoly 296 zasedanija OOIA. ZIOOID XIX. Oděssa, s. 68-93.

- Škorpil, Vl., 1897: Opisanije dvenadcati kamnej s grečeskimi nadpisjami, priobretennymi v 1896 godu dlja Melek-Česmenskogo muzeja. Protokoly zasedanija OOIA. ZIOOID XX. Oděssa, s. 1-4.
- Škorpil, Vl., 1897: Nimfeja i pěrvyj spisok nimfejskich graždan. ZIOOID XX. Oděssa, s. 16-28.
- Škorpil, Vl., 1897: Pis'mo na imja A. N. Derevickogo o dvuch terrakotach, najděnných na Glinišče v Kerči i prinadležaščich A. A. Dirinu. Protokoly 305 zasedanija IOOID, maj 1897 goda. Oděssa, s. 10-11.
- Škorpil, Vl., 1897: Otčjot o sostojaniji Melek-Česmenskogo kurgana v Kerči za 1896 god i o izraschodovaniji sta rublej, otpuščených muzeju v 1896 godu na priobretěnie predmetov drevnosti i nadpisej. Otčjot IOOID za 1896 god. Oděssa, s. 55-57.
- Škorpil, Vl., 1898: Tri christianskije nadpisi, najděnnyje v okrestnostjach Kerči. ZIOOID XXI. Oděssa, s. 8-11, 17.
- Škorpil, Vl., 1898: Otčjot o sostavjaniji Melek-Česmenskogo kurgana i otčjot ob izraschodovannyh sredstv za 1897 god. Otčjot IOOID za 1897 god. Oděssa.
- Škorpil, Vl., 1898: Bosporskije nadpisi, priobretěnnyje Melek-Česmenskomu muzeju v 1897 godu. ZIOOID XXI. Oděssa, s. 19-21.
- Škorpil, Vl., 1898: Kamni s grečeskimi nadpisjami postupivšimi v Melek Česmenskij muzej v 1896 godu. ZIOOID XXI. Oděssa, s. 185-191.
- Škorpil, Vl., 1899: Nadgrobnija nadpisi priobretěnnyje Melek-Česmenskim muzejem v 1899 godu, (čast' I). ZIOOID XXII. Oděssa, s. 58-65.
- Škorpil, Vl., 1899: Soobščeniye o bosporskoj Epitafiji. Protokoly 320 zasedanija IOOID, 29 okjabrja 1899 goda. Oděssa, s. 3-4, 12.
- Škorpil, Vl., 1899: Otčjot o sostojaniji Melek-Česmenskogo kurgana i otčjot ob izraschodovannyh sredstv za 1898 god. Otčjot IOOID za 1898 god. Oděssa.
- Škorpil, Vl., 1900: Doklad „Bosporckoje nadgrobije s izobraženijem korablja“. Protokoly 315 zasedanija OOIA iz 22. 01. 1899 goda. ZIOOID XXII. Oděssa, s. 42-44.
- Škorpil, Vl., 1900: Tri christianskich nadgrobija, najděnnyje v Kerči v 1898 godu, ZIOOID XXII. Oděssa, s. 59.
- Škorpil, Vl., 1900: Nadgrobnija nadpisi priobretěnnyje Melek-Česmenskim muzejem v 1899 godu, (čast' II). ZIOOID XXII. Oděssa, s. 101-108.
- Škorpil, Vl., 1900: O bosporskoj epitafiji. ZIOOID XXII. Oděssa, s. 127.

- Škorpil, Vl., 1900 Otčjot o sostojaniji Melek-Česmenskogo kurgana v gorodě Kerči za 1899 god. Otčjot IOOID za 1899 god. Oděssa, s. 43-44.
- Škorpil, Vl., 1900: Otčjot o izraschodovaniji posobija, otpuščennogo Melek-Česmenskomu muzeju v 1899 godu na priobretěnije predmětov drevnosti i nadpisi. Otčjot IOOID za 1899 god. Oděssa, s. 45-46.
- Škorpil H. a Vl., 1900: Šest řeckých nápisů z Plovdivu. Časopis moravských filologů (**dále jen ČMF**) VI, sešit 4-5, s. 328-333.
- Škorpil, Vl., 1900: Dva metrické nápisy ze starého Pantikapaia. ČMF VI, sešit 6, s. 406-409.
- Škorpil, Vl., 1901: Bosporskije nadpisi, Škorpil, Vl., 1901: Otčjot o sostojaniji Melek-Česmenskogo kurgana v Kerči za 1900 god. Otčjot ob izraschodovaniji posobija, otpuščennogo Melek-Česmenskomu muzeju na priobretěnije predmetov drevnosti i nadpisej v 1900 godu. Otčjot IOOID za 1900 god. (šest' desjat' pervyj). Oděssa, s. 42-43, 44.
- Škorpil Vl., 1902: Keramičeskije nadpisi, najděnnyje při raskopkach na severnom sklone gory Mitridata v gorode Kerči v nojabrjėděkabrje 1901 goda. Izvestija Imperatorskoj archeologičeskoj komissii (**dále jen IIAK**), № 3. Sankt Peterburg, s. 122-165.
- Škorpil, Vl., 1902: Otčjot o sostojaniji Melek Česmenskogo kurgana v gorodě Kerči za 1901 god. Otčjot IOOID za 1901 god. Oděssa, s. 51-52.
- Škorpil, Vl., 1903: Otčjot o raskopkach grobnic v gorodě Kerči i po okrestnostjach v 1901 godu. IIAK № 7. S. Petěrburg, s. 74-98.
- Škorpil, Vl., 1903: Otčejot o paskopkach grobnic v gorodě Kerči i jeho okrestnostjach v 1901 godu (otdel'nyj ottisk). Simferopol', 20 s. + 2 tabl.
- Škorpil, Vl., 1904: Otčjot o archeologičeskich raskopkach v gorodě Kerči i jeho okrestnostjach v 1902 godu. IIAK № 9. S. Petěrburg, s. 73-177 + tabl.
- Škorpil, Vl. 1904: Keramičeskija nadpisi, priobretěnyje Kerčenskim muzejem drevnostej v 1901 – 1902 gg. IIAK № 11. S. Peterburg, s. 19-185.
- Škorpil, Vl., 1905: Keramičeskija nadpisi priobretěnyja Kerčenskim muzejem drevnostej v 1901 godu. IIAK № 12. S. Petěrburg s. 1-148.
- Škorpil, Vl., 1905: Otčjot o raskopkach v gorode Kerči i jeho okrestnostjach v 1903 godu. IIAK № 17. S. Peterburg, s. 1-50.

- Škorpil, Vl., 1907: Iz archiva Kerčenskogo muzeja drevnostej I (Sposob poddelki drevnich bosporskich monet M. Sazonovym, razskazannyj im samym: Ašik i Karejša). Izvestija Tavričeskoj učennoj archivnoj kommissiji (**dále jen ITUAK**) 40. Simferopol', s. 61-73.
- Škorpil, Vl., 1907: Otčjot o raskopkach v gorode Kerči v 1904 godu. IIAK № 25. S. Petěrburg, s. 1-66.
- Škorpil, Vl., 1908: Bosporskija nadpisii, najdennyje v 1907 godu. IIAK № 27. S. Petěrburg, s. 42-54.
- Škorpil, Vl., 1908: Tri svincovija plastinki s nadpisjami iz Ol'viji. IIAK № 27. S. Petěrburg, s. 68-74.
- Škorpil, Vl., 1908: Bosporskija nadpisi, najdennyje v 1907 godu. IIAK № ? S. Petěrburg, s. 61-73.
- Škorpil, Vl., 1908: Iz archiva Kerčenskogo muzeja drevnostej. III. O nachodkach dvuch drevnich statuj v 1850 godu; IV. Ostatki drevnich sooruzenij v Kerči; i jeho okrestnostjach 1845 godu; V. Dva sklepa so stennoj živopis'ju, otkrytyje v 1864 i 1868 godach na Tamanskom poluostrove v „Bol'šoj Blizice“ i „Vasjurinog gore“. ITUAK № 42. Simferopol', s. 56-72.
- Škorpil, Vl., 1908: *D. Robinson: Ancient Sinope. A historical Account with a Protopographia Sinopensis and an Appendix of Inscriptions.* Baltimore 1906. Listy filologické XXXV., s. 142-147.
- Škorpil, Vl., 1909: *G. Kieseritzky – C. Watzinger: Griechische Grabreliefs aus Südrusland.* Berlin 1909. Listy filologické XXXVI, s. 369-377, 480.
- Škorpil, Vl., 1909: Otčjot o raskopkach v gorode Kerči v 1905 godu. IIAK № 30. S. Peterburg, s. 1-50.
- Škorpil, Vl., 1909: Otčjot o raskopkach, proizvedennyh v 1906 godu v gorodě Kerči i jeho okrestnostjach. IIAK № 30. S. Peterburg, s. 51-98.
- Škorpil, Vl., 1909: Bosporskija nadpisi priobretennyja Melek-Česmenskim muzejem v 1908 godu. IIAK № 33. S. Peterburg, s. 23-32.
- Škorpil, Vl., 1910: Pjat' raspisnych sklepov na severnom sklone Mitridatovoj gory. ITUAK № 47. Simferopol', s. 1-8.
- Škorpil, Vl., 1910: Bosporskije nadpisi najdennyje v 1909 godu. IIAK № 37. S. Petěrburg, s. 1-10.
- Škorpil, Vl., 1910: Otčjet o raskopkach v gorodě Kerči i na Tamanskom poluostrove v 1907 godu. IIAK № 35. S. Petěrburg, s. 12-17.
- Škorpil, Vl. – Rostovcev, M. I., 1910: Epigrama iz El' – Tegenja. IIAK № 37. S. Petěrburg, s. 14-22.

- Škorpil, Vl., 1910: Zametki o rel'jefe na pamjatnike s nadpis'ju Jevpatorija. IIAK № 37. S. Petěrburg, s. 23-35.
- Škorpil Vl. – Marti Ju. Ju., 1910: Keramičeskije nadpisi, chranjaščijsja v Melek-Česmenskom kurgane v gorode Kerči. ZIOOID № 28. Odessa, s. 109.
- Škorpil, Vl., 1911: Otčjot o raskopkach v gorode Kerči v 1908 godu. IIAK № 40. S. Petěrburg, s. 62-91.
- Škorpil, Vl., 1911: Bosporskija nadpisi, najdennyja v 1910 godu. IIAK № 40. S. Petěrburg, s. 92-114.
- Škorpil, Vl., 1911: Zametki k izdannym bosporskim nadpisjam. IIAK № 40. S. Petěrburg, s. 115-117.
- Škorpil, Vl., 1911: K voprosu o vremeni pravlenija archonta Igienonta. Sbornik archeologičeskich statej, podnesennyh v čest' grafu A. A. Bobrinskomu. S. Petěrburg. (*AM Varna, separát I 97*).
- Škorpil, Vl., 1912: Bosporskija nadpisi, najdennyja v 1911 godu. IIAK № 45. S. Peterburg, s. 9-22.
- Škorpil, Vl., 1912: Iz archiva Kerčenskogo muzeja drevnostěj. VI Pjat' raspisnych sklepov na cevernem sklone Mitridatovoj gory. ITUAK № 47. Simferopol', s. 66-74.
- Škorpil, Vl., 1913: Otčjot o raskopkach v gorodě Kerči i jego okrestnostjach v 1909 godu. IIAK № 47. S. Peterburg, s. 1-41.
- Škorpil, Vl., 1913: Otčjot o raskopkach v gorodě Kerči i v stanice Tamanskoj v 1910 godu. IIAK № 47. S. Petěrburg, s. 42-72.
- Škorpil, Vl., 1913: Kybelin kult v řiši bosporské. Sborník prací filologických dvornímu radovi, profesoru Josefu Královi k šedesátým narozeninám. Praha, s. 190-203.
- Škorpil, Vl., 1913: Opravy a dodatky k seznamu rhodopských eponymů. Listy filologické XL, Praha, s. 166-173.
- Škorpil, Vl., 1914: *E. H. Minns: Scythiens and Greeks. A Survey of Ancient History and Archeology on the North Coast of the Euxine from the Danube to the Caucasus.* Cambridge 1913. Listy filologické XLI, s. 38-44.
- Škorpil, Vl., 1914: Bosporskija nadpisi, najdennyja v 1912 godu. IIAK № 49. S. Petěrburg, s. 63-74.
- Škorpil, Vl., 1914: Datirovannyje keramičeskije nadpisi iz Zelenskogo kurgana. IIAK № 51. S. Petěrburg, s. 119-128.
- Škorpil, Vl., 1914: Nazvanija gončarnych masterov v keramičeskich nadpisjach. IIAK № 51. S. Petěrburg, s. 129-139.
- Škorpil, Vl., 1914: Bosporskija nadpisi, najdennyja v 1913 godu. IIAK № 54. S. Peterburg, s. 65-82.

- Škorpil, Vl., 1914: Otčjot o raskopkach v gorode Kerči i na Taman-
skom poluostrove v 1911 godu. IIAK № 56. S. Petěrburg, s. 1-74.
- Škorpil, Vl., 1916: Bosporskija nadpisi, najdennyja v 1914 godu. IIAK
№ 58. S. Peterburg, s. 17-27.
- Škorpil, Vl., 1917: Otčjot o raskopkach v gorode Kerči, na Taman-
skom poluostrove i v Alušte v 1912 godu. IIAK № 60. S. Petěr-
burg, s. 7-35.
- Škorpil, Vl., 1917: Novonajdennyja bosporskija nadpisi. IIAK № 63.
S. Peterburg, s. 109-120.
- Škorpil, Vl., 1918: Archeanaktidy. ITUAK № 54. Simferopol', s. 54-59.
- Škorpil, Vl., 1918: Iz archiva Kerčenskogo muzeja drevnostej. VII
Pavlovskij kurgan; VIII Melek-Česmenskij kurgan; IX Kurgan
na chrejte gory Juz-Oba so sklepom 1859 goda; X Dva kurgana
na chrejte gory Juz-Oba. ITUAK № ? Simferopol', s. 97-134.
- Škorpil, Vl., 1921. Dva nagrobija, najdennyje v gorode Kerči. Izvesti-
ja Russkoj akadekiji istoriji i material'noj kul'tury I. S. Petěr-
burg, s. 319-380.

Příloha I:

Z KORESPONDENCE VLADISLAVA VÁCLAVA ŠKORPILA
S PROF. PhDr. LUBOREM NIEDERLEM

Fragment dopis prof. PhDr. Lubora Niederla ze dne 12.VIII.1910

Veletiny p. Uher.(ský) Brod
/Morava/ 12.VIII.(1)910

Velectěný příteli,

přicházím k Vám dnes s dalším dopisem a s prosbou o několik informací, ale doufám, že snad někde v zátíší letním naleznete pár chvil, abyste mi mohl laskavě ze svých bohatých zkušeností poslati několik poučení.

Dal jsem se letos na jaře a nyní na prázdninách do I. dílu Starozitností kulturních, který mezi jiným obsahovati bude vylíčení celého fyzického života starých Slovanů od porodu, přes svatbu až do smrti. Kapitola o smrti obsahuje vylíčení obřadů pohřebních a tu právě nyní pracuji na základě velkého po 20 let sbíraného materiálu.

Bohužel vidím teprve nyní, jak mnoho ruských prací je nedosta-
tečných a téměř bezcenných a co jsem si, vlastně bez výsledku, namořil svých
očí, jež bych nyní potřeboval ke studiu ohromné literatury nynější. Dále vidím,
co zůstává materiálu ruského nepřístupného, který nikdy zde v Čechách nebudu
moci dostati. Slovem vidím, že nezbývá než opřít se o větší, přístupnější a vě-
deckější badání a všechny další drobné detaily, další propracování ponechat
badatelům ruským. Co svedu udělám.

Při té příležitosti vyvstala mi řada otázek, o jichž zodpovědění
Vás snažně prosím. Jsou to některé věci vztahující se ke konstrukci mohyl. Mám
přesvědčení, že tzv. pole popelnicová praslovanská zasáhla už dávno k Dněpru
i za Dněpr (prof. Píč myslí, že tu není starších žárových polí !) a že i tato pole
(jako u nás na západě) na východě měla mohylky, jenže v starších dobách jen
nepatrně tak že zmizely. Pouze na jihu, vlivem skythosarm. (atských) velkých
mohyl, že vznikly brzy i u Slovanů kurhany větší.

Příloha 2:

Dopis správce Kerčského historickoarcheologického muzea,
gymnaziálního profesora Vladislava Škorpila prof. PhDr. Luborovi Niederlovi,
uložený v *Archív Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě, sig. A-A-1*
Dopis psán na dvoulistu o rozměrech 216 x 267 mm

Velevážený pane professore !

V kerčských hrobech prvních století éry křesťanské vyskytuje se velmi mnoho různých typů náušnic; nejhojnější, pokud vím z vlastní zkušenosti, jsou náušnice spletené z několika tenkých zlatých drátků a opatřené buďto stříbrnou kuličkou nebo pravou perlou, která se obvykle rozpadá na drobné kousky, nebo také podlouhlým nebo srdcovitým karneolem nebo almandinem. Náušnice tohoto druhu byly již několikrát vydány; (vz. na př. *Antiquités du Bospore Cimmérien. Atlas, tab.VII, čís. 4*). Zpráva o mých výkopech v Kerči r. 1902 (*Известія Имп. Арх. Коммиссии sv. 9, str.161, obr. 53*). Veskeré tyto náušnice patří do I. a II. stol. po Kristu.

Náušnice s granulovaným hrozníčkem takového typu, jak jste jej zobrazil v dopise, patří do doby mnohem pozdější. Výkopy, konané asi před desítky lety Nikolajem Rěpnikovem na jižním břehu krymském, nedaleko od Jalty a Gurzufu, v Sunk-su, dosvědčují, že náušnice tohoto druhu patří až do VI. století po Kristu. V hrobě č. 56 (Н. Репниковъ, *Некоторые могильники области крымскихъ готовъ в 19. svazku Zprav Imp. arch. komisse – V Petrohradě 1906*) byly nalezeny takové náušnice s mincemi byzantských císařů Justina (518–527) a Justiniana (527–568). Také ve II. části zmiňovaného pojednání p. Rěpnikova, jež byla vydána v *Zápikách Oděsského spolku pro pěstování historie a archeologie (díl XXVII, V Oděsse 1907)* byly takové náušnice zobrazeny na str. 147, obr. 122 a na tab. IV, čís. 3.

Fibuly a přezky, jež byly nalezeny v týchž hrobech, kde byly objeveny náušnice s hrozníčky, dokazují, že všechny tyto výrobky spadají do oboru těch výrobků, jež se v ruské archeologické literatuře obvykle nazývají „gotskými“. Musím však podotknouti, že v znamenitých dvou podzemních kryptách v Kerči, kde bylo nalezeno r. 1904 neobyčejné množství gotských věcí (vz. *Известія Имп. Арх. Коммиссии sv. 17. V Petrohradě 1905, článek A. Spicyna „Вещи съ инкрустаціей изъ Керченскихъ катакомбъ 1904 г.“, str. 115-126; Отчетъ Имп. Арх. коммиссии за 1904 годъ, str. 78-83*), nebylo naušnic s hrozníčky, ačkoli tam bylo pochováno několik žen a nalezeno několik párů zlatých náušnic. Nález tento je přesně datován stříbrnou mísou s poprsím Konstantina II. a zlatou mincí téhož císaře († 361 po Kr.). Patří-li tyto kerčské gotské věci do IV. století a nevyskytovaly-li se mezi nimi ještě náušnice s hrozníčky, přiletovanými přímo ke kroužkům náušnic, jaké se vyskytují v hrobech VI. století, objevených na jižním břehu krymském, myslil bych, že vznik náušnic

s granulovanými hrozníčky spadá asi do V. nebo VI. století po Kristu. Arciř nepopírám, že nové nálezy mohou zvrtnout tuto mou domněnku, jež je založena jen na dvou, arcíř kolektivních, nálezech.

V Kerči mezi gotskými starožitnostmi vyskytují se dosti často římské typy s kostkou, jež se v ruských arch.(eologických) spisech nyní šmahem nazývají gotskými. Lituji, že nemám právě po ruce ani takových náušnic, ani fotografií; jednu z dvou zlatých náušnic toho druhu, nalezených r. 1910 v Kerči, najdete vyobrazenou v Archaeologischer Auzeiger 1911 2/3 sloupec 205.

Jaké sponky a přezky byly nalezeny spolu s těmito náušnicemi uvidíte z článku p. Řěpnikova, jehož zvláštní otisk Vám dnes posílám zároveň s otiskem článku prof. Arnošta Sterna z XX. dílu Zápisek Odesského spolku. Poslal bych také svrchu zmíněnou II. část článku p. Řěpnikova, ale nemám po ruce zvláštního otisku.

A. Stern klade slovo „gotský“ do znamének uvozovacích, poněvadž soudí, že tento druh zlatnické práce nebyl přinesen do Krymu Goty, ale Gotové sami se mu naučili v Krymu od řeckých osadníků a odsud jej roznesli po Evropě do pozdějších svých sídel. Stern cituje práce barona de Baye, v nichžto, pokud vím, poprvé bylo jednáno o gotských věcech nalezených v Krymu, zvláště v Kerči.

Upozorňuji také na nejnovější spis prof. A. Götze: Die altthüringischen Funde von Weimar (5. – 7. Jahrhundert nach Chr.) Berlin 1912. Götze byl před několika lety v Kerči a studoval na místě staré gotské výrobky, jichž bylo tehdy v Kerči veliké množství. P. Götze konal také výkopy na krymském břehu Azovského moře a našel několik pěkných výrobků gotských uměleckého řemesla.

Ještě podotýkám, že dosud není zvláštního spisu, jenž by byl věnován krymským gotským výrobkům, jež se vyskytují v Chersonese u Sevastopole v Sunk-su, v Kerči a také na Tamanském poloostrově a zasluhovaly by plným právem zvláštního vydělení a posouzení.

S veškerou úctou Vám oddaný

Vladislav Škorpil.

V Kerči, dne 12. ledna 1913.

P.S. Náušnice, spletené z několika drátků, jsou vydány také v Отчетъ Имп. Арх. Комм. за 1896 г., str. 210, obr. 60; за 1897 г., str. 35, obr. 110; за 1891 г., str. 141, obr. 158; тамеж str. 149, obr. 188; за 1894 г., str. 64, obr. 93.

Poznámka:

_____ zdůrazněno adresátem, prof. Luborem Niederlem.

Příloha 3:
Z RODINNÉ KORESPONDENCE

V srpnu roku 1896 podnikl Vladislav Škorpil s bratrem Josefem cestu po Německu, jak o tom podávají svědectví pozdravné lístky zaslané 16.VIII. a 19.VIII. z Mnichova (*RM ve VM i. č. 4695 a 4696*), 21.VIII. z Norimberka (*RM ve VM, i.č. 4697*) a 24.VIII. a 26.VIII. z Berlína (*RM ve VM, i. č. 4698 a 4699*).

Z Berlína 26.VIII. Vladislav píše:

Zítra odpoledně odjedeme z Berlína do Drážďan. V Drážďanech se zdržíme jenom den a v noci odjedeme do Prahy. Berlínská výstava se mně rozhodně nelíbí; je to jarmark, kde prodávají zboží jenom židé a ženské pochybné pověsti. Z Kahýry jsme odcházeli s opovržením a zlostí. Za to však muzea dělají Berlínu čest; neviděl jsem dosud nic podobného. Jen kvůli nim jsem rád, že jsem přijel do Berlína.

Vladislav

Příloha 4:
Z DOPISŮ TETIČE JOSEFCE JIREČKOVÉ († 24.III.1912)
vyjímáme:

Z dopisu ze dne 5.VI.1874, uloženém v Archivu RM ve VM, i. č. 4687,
se dozvídáme, že v tomto roce pražských vysokoškolských studií bydlel
v bytě na Ferdinandova třídě (dnes Národní třída) v čp. 138/II.

Drahým rodičům sdělte, že jsem úplně zdrav; ve příčině Lipska¹⁾ máme jakési potíže; chodíme od advokáta k advokátovi a žádný nám nemohl povědět, jakým způsobem by jsme se zprostiti vojenské povinnosti i za třetí rok. Podle všeho nelze nám – jak jsme mysleli – uklouznouti docela vojně...

1) Do Lipska chtěl Vladislav Škorpil odejít studovat na tamní ruský filologický seminář. To se mu podařilo, ale až počínaje zimním semestrem roku 1875/1876 Zápis ke studiu na filosofické fakultě Univerzity Karlo-Ferdinandovy v Praze na zimní semestr 1874/1875 a letní semestr 1875 je zanesen do studijního katalogu: Archiv Univerzity Karlovy, sig. 470. Dokládají, že problém zproštění vojenské povinnosti byl vyřešen.

Příloha 5:

Z dopisu bez data, uloženém v Archivu RM ve VM, i. č 4686, nejspíše z 1. poloviny 80 let, kdy jeho mladší bratr Hermenegild působil jako gymnazijní profesor ve Slivenu (1881–1886).

... Pan Svoboda je dosud zde, velmi se za svého pobytu zde zotavil. ...Škoda, že se nemůžeme častěji vidět, neboť já mám mnoho práce v Gymnáziu. Vypravuje mi o Bulharsku, o Hermínovi atd. Hermína velmi chválí, říká, že je H. velmi příčinnivý, spolehlivý člověk a že ho mají ve Slivenu velmi rádi.¹⁾ Pan Tkadlec, ten že prý celý opak našeho Hermína. Pan Svoboda hrál za svého pobytu v Čechách dosti důležitou úlohu, byl jak mně H. píše, místopředsedou (mladočeského) svobodomyšlného klubu. Co se mne týče, musím říci, že p. S. na mne učinil velmi pěkný dojem, dílem svou učeností, dílem svou povahou.

1) Informace pana Svobody o Hermenegildovi nebyly nadsazené. Ředitel Chlapeckého gymnázia ve Slivenu V. V. Atanasov (Chermengild Škorpil. Slovo II, № 335 ot 29. juni 1923) napsal „Hermenegild Škorpilk byl v plném slova smyslu člověk práce. Pilný, usilovný ve své učitelské funkci a mimo ni neunavný a horlivý ve sběru materiálu pro přírodovědné kabinety gymnázia“ a dodává: „... oba bratři Škorpilové realizovali všechny své vyučovací hodiny vlastními prostředky a nálezy a památky jimi získané jsou uloženy v Národním muzeu v Sofii a v Archeologickém muzeu ve Varně.“ Rovněž bývalý žák Hermenegolda Škorpila *Ju. Dančov* (Jubileen sbornik na mážka gimnazija „Dobri P. Čintulov“ po slučaj 55 godišninata ot osnovanieto í. Sliven 1934, s. 146-147) vzpomíná, že Hermenegild Škorpil byl člověk laskavý a cele oddaný vědě a zaséval v nás lásku k vědecké práci, poznání předmětu a umění. Sbíral a do herbářů lisoval květy, chytal motýly a exkurze byly základní formou jeho metodiky výuky přírodovědy.

Příloha 6:

Z dopisu ze dne 4. (16.) II. 1890, uloženém v Archivu RM ve VM, i.č. 4692

... Také Lydie musela hodně dlouho ležet; asi čtvrtý den po narození Vladimíra cítila ostré bolení, tak že jsme museli pozvat lékaře. Horkost dosáhla takového stupně, že Lydie ze spaní, vlastně z dřímoty, mnoho začala mluvit. Pomoc lékaře měla ihned výtečný účinek; lékař poručil, že Lydie bude muset ležet aspoň dvě neděle v posteli. Dnes poprvé mohla vstát; právě jsme ji posadili do křesla a za hodinu budu muset zase lehnout. Zatím jsme vynesli na vzduch podušky a matraci, aby se trochu provětraly. Zpočátku nemohla Lydie nic jiného jíst, nežli čaj a suchý pšeničný bílý chléb, potom čistou hovězí polívku, před pěti dny se dostavila větší chuť a lékař dovolil aby jedla malinké kotletky, že ji moříme hladem. My se však řídíme příkazy lékařovými. Je to pro nás veliké štěstí, že právě před porodem přijela Lydina sestra Kateřina, nevím co bysme si bez ní počali. Původně chtěla přijet Lydina matka, ale jednak pro nemoc, jednak pro starost o svou vlastní domácnost nemohla přijet. Také jakoby nám štěstí přálo. Před tím průplav Kerčský zamrzl tak, že parníky nemohly přijíždět do Kerče; právě pak před dnem 17. ledna moře roztálo a parník, na kterém přijela i Káťa, přijel. Potom zas 20. ledna, tedy hned po narození Vladimíra, moře opět zamrzlo. Vladimír se nám narodil o šesté hodině večer dne 19. ledna, tedy dne 31. ledna dle Vašeho kalendáře.

Divná náhoda! V týž den o půl desáté hodině ranní zesnula v Pánu Johanka Korábová.¹⁾ Kolik slzí, zármutku a ztráty bylo v této zprávě. Ačkoli mně docházely zprávy, že dny jejího žití jsou již sečteny, přece jsem nemohl a nechtěl věřiti, že by nám všem drahá Johanka mohla odejít v „lepší svět“ tak brzo, tak časně, v době, kdy mohla ještě mnoho vykonati na prospěch své milované vlasti. Je to snad už takový osud lidí, že právě ti lidé mizejí v našem středu, kteří by mohli přinést nejvíce prospěchu. ...

Z Čech přicházejí zprávy o smíření Čechů s Němci; nevím, zda-li to takové jak praví staročeské listy. Nejasali by tak páni Němci, kdyby v této věci nezískali; zisk pak Němců je naší ztrátou, škodou.

Řekni, tetičko, mamince, že noviny správně dostávám, že pilně čtu zprávy z Čech a často vzpomínám na všechny. Dopis můj o tom, že se nám narodil syn a tatínkovi a mamince vnuk, jak si toho přáli, zajisté již dávno obdrželi. Doufám, že již je na cestě list od našich o této věci. Také recepty jak se dělají obloučky atd. Lydie obdržela a velice děkuje.

Skoro zároveň s tím listem obdrží pan Čermák dvě knihy zpět od pana Grolicha; ukázalo se, že se mu nehodí. Zato nechť pošle p. Č. mně „Dějiny Ruska“ od prof. Píče, vydané Českou maticí a „Dějiny království Českého“ od Tomka, ale poslední vydání.

Líbám Vás a Boženku já, Lydie a Marinka. Bůh Ti dej brzkého zdraví.

1) První manželka Václava Škorpila ml. zemřela ve Vídni, dne 22. IX. 1890.

Příloha 7:

Z dopisu ze dne 19.VIII.1892, uložen v Archivu RM ve VM, i. č. 4693

... zpočátku mluvilo se zde v Jaltě (*kde Vl.Š. s rodinou trávil prázdniny*), že cholera v Kerči silně řádí, nyní se však ukázalo, že to není tak zlé. V Kerči byl dosud jediný případ cholery. Hůře bylo v jedné vesnici, asi jednu míli vzdálené od Kerče, kde jedné noci se rozstalo najednou deset lidí, z nichžto čtyři umřeli. Nyní tato vesnice je obklíčena vojskem a lékaři pilně přihlížejí k tomu, aby se cholera nedostala do města. Zápas s cholerou je mnohem snadnější nežli s jinou epidemií, poněvadž se cholera rozšiřuje tam, kde se nezakopává a vůbec nezničí to, co vychází z nemocného. Cholera totiž počíná se vrhnutím a silným bolením břicha. V tom co vychází z člověka, jsou malinké „miazmy“, které mají podobu čárky. Tyto miasmy mohou se dostat do žaludku zdravého člověka jenom ústy; proto hlavní zřetel obrací se na věci, které se prodávají na trhu, aby nebyly shnilé, špinavé, nezralé atd. Jakmile lékaři zpozorují např. že ryby nejsou čerstvé nebo ovoce nezralé, polívají je petrolejem a pokutují prodavače. Pro svrchu zmíněnou příčinu neradí se dlouho sedět v záchodě, chodit do cizích záchodů nebo dovolovati cizím chodit do záchoda toho domu, kde kdo zůstává; může se stát, že člověk takový je už nakažen. Cholera vychází navenek až za devět nebo deset dní. Kromě zmíněné vesnice u Kerče není nikde v Krymu cholera; proto zde vypravují, že sem brzo přijede car s celou svou rodinou. Počasí je zde nádherné. Jalta je opravdový ráj. Mně se bude moc stýskat po pohledu, který je vidět z naší pavlače, to ti cypřiši, které jako vysoký sloup, ovitý tmavou zelení, stojí zrovna před oknem našeho pokoje a naplňuje pryskyřnatou vůní okolí. Ale není nic naplat; povolání volá a člověk musí všeho nechat a spěchat k místu své služby, jakou mu osud vykázal. ... Lydie a děti zůstanou ještě zde, a přijedou za mnou asi za týden. V našem bytě budou opravovat kamna a bílit, a až to bude hotovo, přijedou. Do prázdnin jsem myslel, že mne snad přesadí náš principál do Odessy, ale jak je vidět, nic z toho nebude. Doba takového přesazování právě minula.

Prosím Tě, tetičko, napiš mne buď sama nebo požádej někoho z našich, aby mně podrobně napsali, co to jsou teď v Rakousku za nové peníze, co znamená nebo co platí króna, jaký je poměr mezi dřívější zlatkou a krejcarem a kronou a fenikem – tak se tuším jmenují ty nové peníze,

Všichni Tě líbáme a prosíme, bys vyřídila náš pozdrav všem našim

Vladislav

Příloha 8:

Z KORESPONDENCE S BRATREM ARCH. JOSEFEM ŠKORPILEM
(28.VII.1856 – 15.III.1931) BUDOVATELEM UMĚLECKOPRŮ-
MYSLOVÉHO MUZEA V PLZNI

K přepisu zapůjčil v roce 1965 autorovi článku PhDr. Václav Maria Škor-
pil ředitel Vojenského historického muzea v Praze v. v.

V Kerči, dne 8. října r. 1895

Drahý Josefe !

Odpust', že trochu pozdě posílám potvrzení, že jsem obdržel od
ředitelství Vašeho muzea dvě sta padesát pět rublů a 6 kopejek.

Peníze, které jsem obdržel co zálohu, jsem již utratil na koupi
skleněných nádob; zakoupil jsem pro Vaše muzeum 17 kusů, z nichž dva se Ti
zajisté zalíbí. Jeden je z modrého skla a druhý z bílého, ale s modrými držadly,
mimo to vrchní okraj přechází do růžova. Obě nádoby jsou malé, asi 0,09 m
vysoké. Koupil jsem také několik gypsových odlitků, kterými dřívější obyvate-
lé Pantikapaja ozdobovali rakve a sarkofágy; doufám, že nyní na podzim a v zimě,
kdy se počíná více kopat, dostanu mnoho takových věcí po dosti levné ceně.
Také mně nabízejí terrakottové ozdoby ze sarkofágu, a sice všechny z jednoho.
Jsou to Medúsy tří rozličných druhů: **1.)** 4 Medúsy okrouhlé, mající v průměru
0,15 m. Pouze jedna z nich je dobře zachovalá, ostatní tři byly rozbity a slepeny.
2.) U čtyřhranných, každá strana měří 0,06 m. **3.)** také čtyřhranných, každá stra-
na něco přes 0,03 m. Věci velmi pěkné. Za všech 18 Medús (malé a střední jsou
pěkně zachovalé) chtějí 45 rublů. Není to velká cena, protože za prostřední
Medúsu obvykle se platí 4–5 rublů. Budete-li chtít, napište mně, mám-li je
koupit. Mohli byste se s Pražským muzeem rozdělit o ně.

Až se nabere věcí na je dnu bednu odešlu to do Plzně. Ten balič,
co zasloužil Tvou pochvalu, byl jsem já sám; bylo to o prázdninách a nechtěl
jsem tak křehké zboží poručiti cizím rukoum, vyřídil jsem to tedy sám. Byl tedy
první můj pokus zdařilý !)

Mé tři články o křesťanské katakombě, nalezené letos v Kerči,
a o bosporských (Kerč byla za starověku hlavním městem bosporského králov-
ství)*nápisech jsou již vytištěny a v nejbližších dnech je obdržíš. Lituji, že mají
v Oděsse špatného korektora, následkem čehož je několik tiskových chyb
v řeckém žalmě, který byl napsán na stěnách zmíněné katakomby.

* viz Exkurs 1.

Karel našel velmi důležitý řecký nápis a poslal ho Mně pro Oděský spolek. Poněvadž ale Oděský spolek by ho (nápis) vydal teprve v červnu následujícího roku a jde hlavně o to, aby Karla někdo ve vydání nepředěsel, poslal jsem nápis akademiku Latyšovu,¹⁾ aby napsal podrobný článek o nápisu a spolu s Karlem vydal; tj., aby se pod článek spolu s Karlem podepsal. Poslal jsem veškeren materiál k tomu vydání minulou neděli, čekám toužebně na odpověď.

Naši jsou zdraví; malou pertrubaci způsobily nám ústřice. Lydin²⁾ strýc poslal nám darem ústřice, z nich některé nebyly asi nejlepší, protože já a moje drahá polovice jsme se z toho rozstali. Museli jsme užívat všelijaké kapky a máslo, které slouží k vyčistění žaludku ! Teď je lépe.

Prosím Tě, Pepíku, zeptej se u svých známých v Praze, nevrátili se ze svých cest po Rusku p. Jaroslav Tkadlec,³⁾ inženýr, člen ruského kroužku v Praze, a sděl jeho adresu. Rád bych mu odpověděl na jeho list z Tiflisu a nevím, kde nyní je.

Pozdrav Tobě a Tvé rodině.

Tvůj Vladislav

Porad nějaký spis (německý nebo francouzský nebo anglický) o antickém skle.

1) Akademik Vasilij Vasiljevič Latyšev (1855–1921), významný specialista na dějiny starověkého Řecka, a severního Příčernomoří. Z významných děl jmenijme: „*Issledovanija ob istorii i gosudarstvennom stroje Olvii*“ (1887), „*Izdanije svoda grečeskich i latinskich nadpisej, najdennych na juge Rossiji, toma 1, 2 a 4*“, (1885–1901) a „*Izvestija drevnich pisatelej grečeskich i latinskich o Skifii i Kavkaze, toma 1, 2*“ (1893–1906).

2) Lydia Christoforovna, rozená Lebešichova, choť profesora Vladislava Václava Škorpila.

3) Zmínka o Jaroslavu Tkadlecovi též v dopise Josefě Jirečkové z 80. let 19. století, ne příliš lichotivá (Příloha 5).

Příloha 9:

V Kerči, dne 11./23. dubna r. 1898

Drahý Josefe !

Plním dneska svůj slib, který jsem dal ve předešlém psaní ze dne 31. března t. r. Před hodinou jsem odnesl na poštu zlaté věci p. Novikova a nyní se pouštím do psaní. V bedničce, kterou dostaneš, nalézají se tyto věci:

- 1) Zlaté náušnice s okřídlenými amory (srv. Reinach, Atlas, str. VII, č. 6, 9, 12 aj;
- 2) Zlaté náušnice s většími lvovými hlavičkami (srv. Reinach, VII, č. 1;
- 3) Zlaté náušnice s menšími lvovými hlavičkami;
- 4) Zlaté náušnice s beranými hlavičkami
- 5) Zlaté náušnice s čárkovaným ornamentem;
- 6) Čtyři řecké prsteny rozličné velikosti v jednom byl zasazen jantar, který se od prstenu oddělil;
- 6a) Prsten se dvěma vyřezanými hlavičkami;
- 7) Prsten z novější doby s vypukle udělanou hlavičkou;
- 8) Zlatý náramek se zasazeným karneolem
- 9) Zlatý spletený drát.

Pan Novikov¹⁾ nabízí tyto věci Plzeňskému muzeu za následující ceny:

za čís. 1: 150 r. za čís. 6a: 100 r. za čís. 8: 100 r. za čís. 2: 70 r.
za čís. 3: 20 r. za čís. 4: 20 r. za čís. 5: 20 r. za čís. 6 a 9: 20 r.

Tedy za všecka čísla kromě sedmého 500 rublů. Ohledně čísla 7, totiž prsten s vypuklou hlavičkou, požádal mne p. Novikov, abyste sami určili cenu a sdělili kolik mu chcete za ni dát. Podotýkám, že pana Novikova s tím prstenem notně napálili; v první chvíli myslel, že to je řecký prsten, a zaplatil 250 rublů. Není to práce italská ?

Co se týče cen, uvedených p. Novikovem, musím říci, že nejsou přehnané. Vím to jednak z vlastní zkušenosti a kromě toho ptal jsem se dvou zdejších kupců. Jeden mi řekl, že ty věci stojí 750 r. a druhý docela, že 800 r.

Kdyby se Vám ty věci nehodily, pošlete je nazpět na mé jméno.

Zdá se mi, že jsem nepřesně určil váhu těch věcí; měl jsem špatné vážky. Podle mého vážení všechny ty věci váží 25 1/4 ruských zolotníků nebo něco přes 8 1/3 ruských lotů, počítaje v to také zasazené kameny.

Tvé psaní z Vysokého Mýta jsem obdržel a srdečně Ti děkuji za soustrast a vřelé účastenství v mém neštěstí...

1) A. V. Novikov (1843–1921) ředitel Kerčské komerční banky, majitel pozemků v Elteeganě a sběratel starožitností, občas zastupující Škorpila v době jeho nepřítomnosti v Kerčském muzeu starožitností. Za informaci děkuji váženému kolegovi A. S. Šestakovu.

Příloha 10:

Ve Vysokém Mýtě, dne 5. srpna r. 1898.

Drahý Josefe !

Tvé psaní od 30. července jsem obdržel a jsem velice rád, že Ti je mnohem lépe; doufám, že se brzo úplně uzdravíš a že dá-li se Ti to jen trošičku dělat, přijedeš se na skok podívat k nám do Mýta. Tatínek, tetička a vůbec my všichni bychom Tě rádi viděli a s Tebou si pohovořili.

Prosil bych Tě, Josefe, abys mi sdělil, kdy hodláš zaplatiti p. Novikovu za přijaté zlaté věci, abych po mém návratu do Ruska věděl, jakou mu mám dáti odpověď. Kdybyste měli svobodné peníze, mohli byste je poslat nyní, třeba mým prostřednictvím. Mohli byste mně poslati do Mýta onu částku peněz a já bych hned po svém navracení do Kerče poslal Vám potvrzení p. Novikova.

Abych nezapomněl, sděluji, že ještě jeden pán, a sice Alexander Dyrin,¹⁾ kerčský statkář, nabízí Vašemu muzeu za své sbírky starých skleněných nádob řeckých a křesťanských, tuším asi 18 – 20 kusů, a za druhé kavkazský zvláštní koberec z druhů, které se již nevyrábějí. Koberec je v jednom směru propleten tenkými proutky tak, že se dá postavit na způsob plenty. Na Kavkaze stavějí tento koberec na způsob stěny do salonu, kolem garnitrony. O ceně byste se dohodli, až jestli byste ty věci chtěli koupit. Já bych pak sdělil rozměr koberce a vše co je ke koupi potřebí. Snad by se to dalo poslati, jako ty zlaté věci, do Plzně a, kdyby se to nelíbilo a Vám to nekonvenovalo, mohli by je poslati zpět.

Do Ruska hodlám se vrátiti 15. srpna, ač bych tu mohl zůstat ještě asi 14 dní. Mám však nějaké záležitosti k vyřízení a proto musím odjet domů dříve. Naše gymnázium kupuje totiž po jednom profesorovi moskevské univerzity, rodáku z Kerče, velkou knihovnu, skládající se z větší části z latinských a řeckých spisů, a ředitel svěřil mně jako knihovníkovu a latináři, úlohu, prohlédnouti knihovnu a podati své dobrozdání o ní, má-li gymnasium ji koupiti čili nic.

V Mýtě jsou všichni zdraví; tatínek²⁾ chodí s námi na procházku; je vesel a vůbec vypadá tuze dobře. Zřídka zalétne upomínka na hroznou minulost,³⁾ alespoň se nezmiňuje. Teta⁴⁾ je také chlapík. Václav⁵⁾ se Zdeň-

1) Alexander A. Dyrin – kerčský statkář, sběratel starožitností, byl profesorem Vladislavem Škorpilem dne 4. března 1902 pověřen správou Melek-Česmenkové mohy. Za informaci děkuji váženému kolegovi A. S. Šestakovu.

2) Václav Škorpil st. (1826–1903).

3) Mítněna smrt manželky Anny, rozené Jirečkové, dne 23. října 1897.

4) Josefka Jirečková (* ve Vysokém Mýtě dne 1. I. 1843) sestra Josefa, Herme-negila, Anny, provdané Škorpilové a dalších sourozenců Jirečkových.

5) Václav Škorpil ml. nejstarší ze sourozenců (1851–1824), měl ve Vysokém Mýtě obchod se sklem, zrcadly a rámařství obrazů. S vysomyštským radním, šnakovským mlynářem Karlem Richterem a s bratry Vladislavem a Josefem se podílel v roce 1871 na budování první muzejní síně v budově staré vysokomyštské městské radnice. V letech 1884–1885 se podílel s Josefem Šímou, bratrem Josefem a dalšími vysokomyštskými milovníky starožitností a památek na budování muzejních expozic

kou⁶⁾ byli nedávno na výletě, vrátili se ale brzo domů. Rudolf⁷⁾ žádal o místo mistra, bude nyní čekat jak to dopadne. Strýc Hermín⁸⁾ podporuje jeho žádost.

Všichni Vás srdečně pozdravujeme; dědeček si ustavičně vzpomíná na Vašíka⁹⁾ a Boženku¹⁰⁾ a vypravuje o nich. P. Šíma¹¹⁾ tě také zdraví a čeká, že přijedeš.

Tvůj Láda

v prostorách stavitelem Františkem Schmoranzem zrekonstruované Pražské věže městské brány, zvané též Vraclavskou. Od roku 1907, oficiálně od roku 1908, až do smrti v roce 1924 byl 2. správcem vysokomýtského muzea. Těžiště muzejní práce přenesl do domu A. V. Šembery, ve kterém a zásluhou dárců i zastupitelů města i v domech okolních se muzeum nalézá dodnes. **Skalická, H.**, Počátky vysokomýtského muzea a rodina Škorpilů. Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí. Ústí nad Orlicí – Státní okresní archiv 1998, 58 s. **Táž.**, Václav Vladislav Škorpil (28. 11. 1851 – 25. 3. 1924). In: Krásný život žili, krásnou práci vykonali. Nejslavnější generace rodu Škorpilů. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě 2006, s. 16-29.

6) Zdeňka (* 1881), dcera Václava Škorpila mladšího, v té době slečna osmnáctiletá.

7) Bratr Rudolf Škorpil se po vyučení na odborné škole pro zpracování dřeva v Chrudimi a po absolvování kursů modelářství při Umělecko-průmyslové škole v Praze (1886–1887) usadil v Českých Budějovicích, kde se věnoval uměleckému truhlářství a především řezbářství rámu. V Českých Budějovicích se též oženil. Zemřel v ústavu pro choromyslné v Dobřanech u Plzně dne 16.VIII.1939 (**Čadík 1967**, s. 4-5; **Skružný 1988**, s. 120-121, pozn. 18, nesprávně uvedl České Budějovice jako místo úmrtí; **Andrle 2001**, s. 408)

8) Strýc JUDr. Hermenegild Jireček historik slovanského práva, autor děl: „*Slovanské právo v Čechách a na Moravě*“ a mnoha dalších. V letech 1874–1877 byl učitelem českého jazyka a literatury korunního prince Rudolfa (**H. Jireček, Česká učení u korunního prince arcivévody Rudolfa. Praha – Osvěta 1906**). Celoživotní kariéru na ministerstvu ve Vídni završil funkcí ministerského rady (1884) a při odchodu do penze jako odborný přednosta. V roce 1887 byl povýšen do rytířského stavu a psal se ze Samokovu (pocházel z kovářské rodiny, ve znaku měl tři kladiva – praděda Jakuba, děda Josefa a otce Josefa. Jméno přílehlavé kovářskému původu ze Samokovu, zvolil nejspíše podle bulharského města Samokov. Je autorem spisu „*Královské věnné město Vysoké Mýto*“ (1884), „*Paměti města a kraje vysokomýtského*“ (vycházely od r. 1892). Ottův slovník naučný XIII. Praha 1896, s. 544-546; OSN dodatky III/1 Praha 1934, s. 216-217. **Andrle 2001**, s. 60-61. **Opelík, J.**, In: Lexikon české literatury 2, Praha – Academia, s. 555-557.

9) Václav Škorpil, syn Josefův, byl v té době hoch osmiletý. Po studiích historie v letech I. Československé republiky zastával funkci ředitele Vojenského historického ústavu. (**Skružný, PhDr. Václav Maria Škorpil (Nekrolog), 1967**, s. 40-42). **Čepicka, L.**, Václav Maria Škorpil (23. V. 1891 – 17. XII. 1966). In: Krásný život žili RMVM 2006, s. 118-125. **Janeček, O.**, In memoriam PhDr. Václava M. Škorpila, ředitele Vojenského historického muzea v. v. Historie a vojenství č. 2/1967, s. 385-389.

10) Boženka Škorpilová, dcera Josefova, v té době dívka šestiletá. Provdala se za malíře a sochaře profesora na Akademii výtvarných umění Jakuba Obrovského.

11) Učitel Josef Šíma (5.III.1847 – 9.XII.1907) byl s bratry Josefem a Václavem Škorpily spoluzakladatelem muzejní expozice ve věži Pražské brány. V letech 1884/5–1907 byl prvním správcem Městského muzea ve Vysokém Mýtě.

Příloha 11:

V Kerči, dne 7. března r. 1899.

Drahý Josefe !

Konečně jsem se dostal k tomu, abych Ti napsal tolikrát slibovaný dopis. V týdnu nám vždy tuze mnoho práce jak ve škole, tak i se školní knihovnou; přicházím domů o třetí, někdy až o půl čtvrté hodině odpolední tak unaven a vysílen, že hnedle po obědě nemohu nic dělat a jenom spím a odpočívám. Večír se připravuji k následujícímu dnu, opravuji úlohy, hovořím se ženou, s dětmi nebo s hostmi, kteří vlastně velmi zřídka ke mně přicházejí. Zkrátka a dobře, jenom v sobotu nebo v neděli jsem sto, abych psal dopisy. Přijdou-li právě v tyto dny hosti nebo přihodí-li se nějaká jiná překážka, musím psaní dopisu odložit do budoucí soboty nebo neděle. Arcíř mnoho mně vadí také pověstná škorpilovská lenost a snad ještě více lhostejnost, která se zahnízdila v mé duši následkem minulých bouří ...

Doufám, že mi pomůže práce; nabídl jsem proto Ottovi v Praze, že sestavím rusko-český slovník, který by se mohl se ctí postavit po boku oboum slovníkům, které Otto již vydal. Otto přijal mé nabídnutí, a já jsem se zavázal, že mu ku konci tohoto roku pošlu první polovici své práce. Budeš mne muset být v této práci nápomocen v překladu významů stavitelských.¹⁾ Občas budu Ti zasílati seznamy ruských významů s překladem francouzským a německým nebo s podrobnými vysvětlivkami, abys věděl, oč se jedná. Prohlídnuté a opravené seznamy budeš mi vracet. Hermín a Karel²⁾ slíbili, že budou opravovat významy vyskytující se v matematice, fysice, geometrii a přírodních vědách. Ohledně botaniky chci se obrátiti na profesora Velenovského,³⁾ s nímžto jsem se seznámil o posledních prázdninách.

Od Topiče jsem obdržel potvrzení, že dostal od Tebe a Vašeho muzea peníze. Potvrzení na 30 r. = 38 zl. 40 kr. posílám zároveň s tímto dopisem.

Nedávno vyskytla se v prodeji pěkná nádobka, pokrytá černým lakem s takovými uchy, jaké jsou vyobrazeny u Rainacha (*Antiquites du Bos-*

1) Bratr arch. Josef Škorpil (1866–1931) působil v letech 1880–1883 v Rusku jako architekt v ateliérech petrohradských stavebních firem Sultanova a Novikova.

2) Bratři Hermenegild (1858–1923) a Karel (1859–1944) Škorpilové působili od 80. let 19. století jako středoškolských profesori na bulharských gymnáziích. Studovali na Pražské univerzitě a na ruském semináři v Lipsku. Zde o několik let dříve studoval i Vladislav Škorpil a v téže době i Tomáš Masaryk, který se zde seznámil s budoucí chotí, Charlotou.

3) Český botanik Josef Velenovský (1858–1947) byl profesorem botaniky na pražské univerzitě, autor děl: „*Flora Bulgarica*“ (Praha 1898), „*Filosofie rostlin*“, „*Srovnávací morfologie*“.

phore Cimmarien) na str. 38, čís. 1, 2 i 5. Koupil jsem ji pro Vaše muzeum (za 25 rublů) hlavně proto, že je celá nerozbitá. Příležitostně ji pošlu do Plzně. Chtěl bych koupit pro Vás kavkazský koberec, která chce prodati jeden z mých známých. Je to druh koberců, náhodou po kavkazsku „Čech“ zvaný, které se nyní na Kavkaze více nevyrábějí. Mluvil jsem s Tebou o tom koberci nebo jsem Ti o něm psal;⁴⁾ na šířku jsou v něm proutky, tak že se koberec může postavit jako španělská stěna. Majitel se kdesi dozvěděl, že jsou ty koberce nyní vzácnou věcí a chce za něho 200 rublů; já mu dávám 150. Budeš-li chtít, abych jej pro Vás koupil, napiš mně; koberec je velký a dle mínění Duhmberga,⁵⁾ který byl na Kavkaze a je znalec kavkazských koberců, stojí ty peníze. D(uhmberg) říká, že takové koberce budou za krátkou dobu velkou vzácností a že se za ně budou platit velké peníze.

Tvou zásylku jsem obdržel, také košilku. Líbila se velmi, ale poněvadž zde nejsou takové věci ještě v módě, Mařenka ji nenosí. V létě, až nastane teplo a budou prázdniny, kdy možné více nosit jakýkoliv oblek; upraví ji Lydie pro Mařenku.

Dle Tvé prosby ohledně p. Klotze z Plzně napsal jsem do Oděsy rekomandované psaní, v němž jsem toho pána odkázal na Bavluku, profesora prvního oděského gymnasia. Psal jsem mu, že zdejší místa jsou vesměs obsazena, že by však mohl najít místo někde v Krymu prostřednictvím zprostředkovací kanceláře v Oděse.

Pozdravuj od našich Boženu⁶⁾ a děti.⁷⁾ Srdečně Tě líbá Tvůj upřímný bratr

Ladislav

4) Zmínka v dopise ze dne 5.VIII.1898 (Příloha 10).

5) Správce Kerčského muzea starožitností v letech 1891–1901.

6) Božena, choť Josefova.

7) Marie a Václav, děti Josefa Škorpila.

Příloha 12:

Drahý Josefe !

Především stran foenické nádoby. Odešli ji hned po obdržení tohoto mého dopisu nazpět do Kerče. Zaporožský přede mnou utajil, že nádobka není zdejší, jak jsem byl přesvědčen, a tím mne uvedl v omyl. Nezkoumal jsem ani blíže nádoby, poněvadž jsem viděl za poslední dobu množství takových věcí, s nichžto patina byla smyta kyselinami. Také jsem nevěděl, že podobné věci se padělaly. Nyní však vyšlo najevo, že nádobka není zdejší, ale že pochází z bohaté sbírky oděského starožitníka Mavrokordato,¹⁾ který kupoval věci nejen z Kerče a Olbie (Olbia byla jedna z nejznamenitějších řeckých osad na Černém moři a ležela k jihu od nynějšího Nikolajevo), ale také z Řecka a z Itálie. Možná pak, že za jedné z těchto svých cest do Itálie koupil tuto nádobku. Loni Mavrokordato, jehož prý omrzela jeho sbírka, počal prodávat skleněné nádoby, a jedním z jeho agentů je Zaporožský.²⁾ 2. praví, že je nádobka pravá a nefalšovaná, a radí, abyste ji vyvařili, že je patina smyta kyselinou, že varem kyselina zmizí a patina se opět objeví. Jsem však toho mínění, abyste tak nebezpečné zkoušky s tím vařením nechali a bez okolků nádobku vrátili, ač 2. je ochoten prodati ji za 85 rublů. Lépe počkati až se najde něco jiného.

Musím Ti sdělit, že že jsem byl prozatímně jmenován správcem carského muzea v Kerči³⁾ a že dost možná dosáhnu definitivního dosazení, rozhodne-li se příznivě otázka o mé pensi. Za dva roky. Za dva roky dostával bych totiž, jsa professorem gymnasia, kromě svého platu ještě 600 rublů roční pense a tu bych nerad ztratil.

Sděluji o svém jmenování také proto, že mé obstarávání a kupování starožitností pro Vás se tím bude muset úplně zastavit, aby se o mně nemohlo tvrdit, jako o dřívějších řiditelích muzea, že „kradu“ starožitnosti a posílám je do ciziny. Někteří z dřívějších řiditelů si tím vydělali veliké peníze. Také bych Tě prosil, abyste se nikde nezmiňovali, že jsem Vám dříve posýlal antiky.

Poslední zásylku obstarám zítra nebo pozítří; koupil jsem ještě jednu vasu s hlavou koně, Skytha a gryfa. Zároveň se zásylkou pošlu psaní, adresované Vašemu museu.

1) P. A. Mavrokordato – oděský sběratel, člen carské oděské společnosti historie a starožitností, poskytl Vladislavu Škorpilovi k prostudování a publikování tři olovené destičky s nápisy. Za informaci děkuji váženému kolegovi A. S. Šestakovu.

2) E. R. Zaporožský – kerčský obchodník se starožitnostmi. Za informaci děkuji váženému kolegovi A. S. Šestakovu.

3) Po smrti K. E. Dumberga, spravujícího Kerčské muzeum starožitností v letech 1891–1901.

Ohledně Kondakova⁴⁾ a publikací Archeologické komise v Petrohradě trochu poshov; až přijmu museum prohlédnu bedlivě veškerá vydání a napíšu co by se pro Vás hodilo.

Poslal jsem Ti několik čísel časopisu „Новое Время“, doufaje, že to bude lepší nežli jakákoliv kniha. Je to nyní, pokud vím a znám ze zkušenosti, nejlepší z denátků ruských. O Čechách v království se tam píše velmi pěkně, ačkoliv nám Čechům, kteří vtloukáme do ruských kluků latinu a řečtinu, moc zle a někda až neslušně nadávají. To se jim arcí musí nyní odpustiti, protože boj proti klasicismu zuří nyní v Rusku na celé čáře; nemluví-li nyní ruský list proti klasičtým jazykům a nám Čechům, ztrácí půdu pod nohama a považuje se za nejhoršího zpátečníka a tmáře. Posílám „Новое Время“ proto, že jsem na ně předplacen; budeš-li souhlasit s tím, abych Ti je posílal, budeš musiti poslati útraty za dopravu z Kerče do Plzně na vazbu knih určených pro maminkinu knihovnu.

S knihami pro tuto knihovnu nemusíš spěchat, protože zakládání a sbírání její bude trvati pět let, tj. knihovna musí býti hotova ku konci r. 1905.⁵⁾

4) Nikodim Pavlovič Kondakov (1. /13./ XI.1844 – 17.II.1925) ruský celosvětově uznávaný historik byzantského a starého ruského umění. Působil jako profesor na univerzitách v Oděse (1870–1888 a 1918–1919), a v Petrohradě (1888–1917). Od roku 1920 žil mimo Rusko přednášel na univerzitách v Sofii (1920–1921 a od roku 1922 jako smluvní profesor na Karlově univerzitě v Praze. V Praze dne 17.II.1925 zemřel. Místem jeho posledního odpočinku je Olšanský hřbitov. Věnoval se studiu byzantského a ruského umění a vlivu barbarů na byzantskou kulturu, vývoji emailérství a ikonografii křesťanského umění. Z jeho děl si připomněme ta stěžejní: „*Istorija vizantijskago iskusstva i ikonografiji po miniatjuram grečeskich rukopisej*“ (Oděsa 1876); „*Russkija drevnosti v pamjatnikach iskusstva*“ (1899), vydané i ve francouzském a německém jazyce, „*Vizantijskije emali. Sobranije A. V. Zvenogradskogo. Istorija i pamjatniki vizantijskoj emali*“ (S. Petěrburg 1892) rovněž v němčině a ve francouzštině, „*Ikonografija Gospoda Boga i Spasitela našego Iisua Christa*“ (S. Petěrburg 1905) a „*Ikonografija Bogomateri, toma I., II.*“ (S. Petěrburg 1914, 1915). Významná jsou díla: „*Archeologičeskoje putešestvije po Širiji i Palestine*“ (S. Peterburg 1904) a „*Pamjatniki christianskogo iskusstva Atosa*“. Lit.: B. Kočího Malý slovník naučný. Praha 1925, s. 1125; Bol'saja sovětskaja enciklopedija 13. Moskva – Sovětskaja enciklopedija 1973 (3° vydání); Ottův slovník naučný, dodatky III/1. reprint 2000, s. 697-698. Kompletní bibliografie: Lazarev, V. N., N. P. Kondakov (1844–1925). Moskva 1925. životopis: Vernadskij, G. V., In: Recueil d'études dédiées a la mémoires de N.P. Kondakov. Praha 1926.

5) První zmínku o knihovně maminky Anny Škorpilové, určené pro českou obec s převážně německým obyvatelstvem nalzáme v dopise napsaném Vladislavem Škorpilem bratru Václavovi na „*hod Božho narození 1900*“. Vše o knihovně: příloha 15, pozn.1.

Ohledně mluvnice, o které se zmiňuješ, rádím, abys mi zaopatřil „Mluvnici jazyka ruského“, již sepsal professor Charkovské university Čeněk Šercl. V Praze 1883 a 1884. Tiskem a nákladem J. Otty.

Zároveň s listem posílám podobiznu Jiříka,⁶⁾ kterému před třemi dny byl jeden rok a pět měsíců. Pozdravuji Vás všechny a zůstávám Tvůj

Láda

V Kerči, dne 12. června r. 1901.

6) Syn Jiří Škorpil byl nejmladším z dětí Vladislava Škorpila a Lydie Christoforovny, rozené Lebešichové. Narodil se dne 9.I.1900 v Kerči. V roce 1944 údajně jako námořní admirál sovětského loďstva se jménem *Filip Sergejevič Okťabrskij* (11./23.X.1899 – 8.VII.1969) osvobodil od Němců bulharský černomořský přístav Varnu a dal se poznat svému bratranci Václavu Škorpilovi (14.VI.1899 – 31.I.1973), synovi profesora Karla Škorpila, pracujícímu v bulharském protifašistickém hnutí. Zjistil jsem, že žádný ze žijících členů rodiny od něho tuto historku neslyšel vyprávět.

Příloha 13:

Drahý Josefe !

Složil jsem veškeré pro Vás koupené antiky a odeslal dnešním dnem poslední mou zásylku. Jsem žádostiv jak se Ti budou líbiti obě vasy. Jsou trochu porouchány, jak to bývá v Kerči skoro vždycky, poněvadž se staré hroby provalují a prst svou tíží nádobí rozdrčuje; na jedné vase je vrchní okraj přilepen a na druhé jedno ucho. Při vyndávání bejte nádoby zdola, za dno, aby se ucho utrhl a nádova nerozbila.

Doufám, že budeš velice spokojen, až uvidíš čís. 3, a sice nádobu z červené kropenaté skloviny, něco a la „mille fiori“. Ze zdejších kupců nikdo se prý nepamatuje, že by se zde vyskytla podobná skleněná látka. Chybí sice kousek, ale to nebude vidět, postavíš-li ji jak náleží do vitriny. Až věci dojdou, sděl mi hned, v jakém stavu jste je dostali.

Že bylo dosti mezer mezi bedničkami, použil jsem též, a místo americké trávy, položil do bedny část českých knih, určených pro maminičinu knihovnu. Až je dostaneš, pošli je na mé útraty do Vysokého Mýta tatínkovi, u něhož se sbírají knihy pro svrchu zmíněnou bibliothéku. Jsou to tyto spisy:

1) Květy, r. 1884. Dva díly ve 12 sešitech.	2) Osvěta, r. 1879. Dva díly ve 12 sešitech.
3) Osvěta, r. 1880. Dva díly ve 12 sešitech.	4) Sv. Čecha Pestré cesty po Čechách. 2 díly.
5) Sv. Čecha. Povídky, arabesky.	6) Sv. Čecha Humoresky, satiry a drobné humoresky. 4 díly. črty. 1 díl.
7) Sv. Čecha Různé črty žertovné.	8) Sv. Čecha Upomínky z Východu. 1 díl. a vážné. 1 díl.
9) Sv. Čecha Básně. 1 díl.	10) Bož. Němcové Babička. 1 svazek.
11) Kar. Světlé. Kříž u potoka. 1 svazek.	

Dophromady tedy 18 svazků.

Z peněz, jež mám dostati od Vašeho muzea pošli peníze do redakce „Listů filologických“, jak jsem Ti psal a jak Ti asi sdělila redakce; Baerovi však ve Frenštátě n/M. pošlu peníze sám odsud z Kerče.

„Новое Время“ posílám pravidelně; poslal jsem již pět zásilek od čísl. 9054 – 9077. Zítra odešlu nová čtyři čísla. Brzo asi budou tam zprávy o sokolském sletu v Praze.

Pozdravuji Tebe a všechny Tvé drahé, zůstávám Tvůj upřímný bratr

Vladislav

V Kerči, dne 19. června r. 1901

Příloha 14:

Drahý Josefe !

Posílám Ti potvrzení, že jsem od Vašeho muzea obdržel 150 r. 55 kop., vlastně 166 r. 75 kop., počítaje peníze, jež dle mého přání byly odeslány Filologickým listům do Prahy.

Definitivního jmenování zde ještě není; mezi ministerstvem carského dvoru a ministerstvem vyučování trvá jednání, mohou-li se oba tyto úřady spojit v jedné ruce. Ku konci předešlého měsíce ptal se na to našeho ředitele kurátor oděsského okresu na základě listiny ministeria, poslané z Petrohradu 3. října. Doufám tedy, že se na počátku prosince ta otázka rozhodne a mně se značně ulehčí. Poněvadž si jen, dávám 22 hodiny týdně, vydávám šestkrát za týden knihy žákům, což trvá skoro pokaždé celou hodinu, jsem pokladník gymnasijské kasy a člen hospodářského odboru, po obědě letím jako divý na místo, kde se konají výkopy a jsem tam do západu slunce. Nemám tedy ani chvíli pokoje. Proto také toužím, aby se mé nové postavení zjistilo a tím se zlepšilo. Zanechám si pak jen 12. hodin týdně a vzdám se všech vedlejších povinností, abych se mohl úplně věnovat archeologii a svému slovníku, jehož tři první písma (A,Б,В) jsou hotova.

Nedávno jsem našel ve dvou starých hrobech dva pěkné prsteny s amethystem a syrským granátem s řezbou a pěknou šňůrou na krk, sestávající z množství figurek z modré masy: jsou tam žáby, želva, krokodil, mouchy, brouci aj.

Nemohl bys mně zaopatřit nebo alespoň sdělit, kam bych se měl obrátit (snad k Fričovi do Prahy ?) ohledně sbírky imitovaných drahokamů a polodrahokamů s názvy, abych mohl určovat kameny, které se budou vyskytovat v mých nálezech ?

Posílám Ti Mařenčinu¹⁾ podobiznu, kterou jsi už viděl ve Vysokém Mýtě u dědečka.

Co dělá Tvoje rodina a jak se Vám všem vede se zdravím ? My jsme, chvála Bohu, zdraví a doufáme, že se k nám mor nedostane. Trochu jsme se polekali, když byly v Oděse dva případy moru, ale nyní je zase úplně ticho.

S upřímným pozdravem zůstávám Tvůj upřímný bratr

Vladislav

V Kerči, dne 25. listopadu r. 1901

1) O Škorpilově dceři Marii víme jen, že se narodila dne 18./30.VII.1883 v Jaltě a že se později provdala za jakéhosi pana Mavropula. Na neidentifikované fotografii, uložené buď v Západočeském muzeu v Plzni anebo v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě, by musela být hledána slečna asi osmnáctiletá.

Příloha 15:

V Kerči, dne 16. května r. 1903.

Drahý Josefe !

Na Tvůj dopis ze dne 24. července r. 1902 odpovídám toto: Ohledně imitovaných drahokamů a polodrahokamů pohovoříme si snad v Plzni, kam doufám přijeti s Mařenkou na Vaši výstavu umělých výšivek a krajků. Myslím, že bude nejlépe, obrátím-li se do Petrohradu v Carskou archeologickou kommissi s návrhem, aby koupila pro sebe a pro mne sbírku imitovaných kamenů ve dvou exemplářích a poslala mi jednu do Kerče. Mělo by to pro mne tu výhodu, že bych nemusel platit cla, kterými se sbírka kamenů velmi zdrazí. Řekneš mi pak, kam by se měla kommisie obrátiti.

Ptáš se kolik jsi dlužen za zásilku ruských novin do Plzně; zaplatil jsem za čísla 9050-9574, tedy 524 čísla od 29. května r. 1901 do 4. listopadu 1902, poslaná v 69 zásilkách, třináct rublů 12 kopejek. Pošli tyto peníze Václavovi na Vazbu knih pro mamčinu knihovnu.

Ohledně této knihovny máme s Václavem nový záměr, doufajíce, že i Vy ostatní budete s námi souhlasiti. Navrhujeme totiž, aby se skříň s knihami odevzdala veřejně čítárně Vysokomýtské,¹⁾ a sice z těchto důvodů:

1) O knihovně maminky Anny Škorpilové, † dne 23.X.1897, se píše v četných dopisech, v rodinných korespondencích, žel, jen spoře dochovaných. Snad nejstarší zmínka o knihovně Anny Škorpilové je v dopise Václavovi Škorpilovi, napsaném Vladislavem v Kerči na hod Božího narození roku 1900: „Již dávno se obírám myšlénkou, abychom i my, mladší členové Škorpilovské rodiny, postavili nějaký pomník na památku mamčinu i dávám tudíž tento návrh: za pět nejbližších let sestavíme z nejlepších českých knih knihovnu čítající 500 svazků, a odevzdáme ji Severočeské jednotě za tím účelem, aby ji poslala do některého německým příbojem ohroženého místa. Knihovna bude v dubové skříni, zhotovené v dílně p. Ossendorfa dle návrhu našeho Josefa; bude opatřena kovovou deskou s nápisem: „Knihovna založená rodinou Václava Škorpila st. ve Vysokém Mýtě na památku Anny Škorpilové“... Knihovna dle mého mínění musí se sestaviti z takových knih, jaké naše maminka ráda četla, tedy z beletristiky: povídky musí býti původní a zvláštní zřetel má se obracet k těm, které povznášejí vlasteneckého ducha neb ukazují, jakým národem jsme byli v minulosti. Z té příčiny mohou se dopustiti do sbírky populárně napsané dějiny české, jako je Zapova kronika nebo Lacinova Česká Kronika s ilustracemi. Dějiny Palackého nesmí také chybět. Z básní budou v knihovně jen ty, které jsou lidu dostupné, např. básně Sv. Čecha, nebo A. Heyduka, básně však Vrchlického, kromě některých, mohou scházeti. Z cizích literatur mohou se vzíti pouze slovanské věci jako např. zajímavé romány Sienkiewiczze, vydané u Branforta v Praze, a některá čísla z ruské knihovny, vydané J. Ottou. Prozatím poukazují na tyto spisy: Sebrané spisy Jos. Kaj. Tyla, Boženy Němcové, Kar. Světlé, Žofie Podlipské, spisy Fr. Pravdy, V. Vlčka, V. Hálka, J. Nerudy, Sv. Čecha, A. Heyduka, Al. Jiráska, J. Arbesa,

Za jedno jméno naší maminky a veškeré naší rodiny je v Mýtě chvalně známo, v cizím místě však by bylo prázdňným zvukem, k němuž by se nepojila žádná památka;

za druhé dohlídka bude v Mýtě mnohem snadnější nežli v jiném místě, kam bychom museli zvláště jezdit. Na takový pomník, jakým je knihovna, budeme muset ještě více dohlížet než na kamenný náhrobek, a budeme muset pečovat o to, aby se vazba knih občas opravovala a knihami novými doplňovala, až některé ze spisů nebudou k potřebě. Ostatně i o této věci si podrobněji pohovoříme, až budu v Plzni.

Naši jsou všichni zdraví a srdečně Vás pozdravují. Než odjedu do Čech, dám fotografovati Jiříka²⁾ a Vladimíra³⁾ a přivezu Vám jejich podobiznu. Tedy na brzkou shledanou v Čechách.

Tvůj upřímný bratr

Vladislav

Beneše-Třebízského, Havlasy, Heritese, Herrmanna, Klostermanna, Ant. Staška aj. Musí se zaopatřit také veškeré spisy, které Česká akademie poctila cenou jako posledně: J. Raise, Západ, Pohorský obraz a Růž. Svobodové Zamotaná vlákna. Nesmí se zapomenouti na vhodné spisy pro mládež, aby se již útlým srdcím toho místa, kde bude knihovna působiti, vštěpovala láska k vlasti a horoucí nadšení pro naši věc národní. ... Sám se zavazuji zaopatřiti aspoň 200 svazků a beru na sebe náklad na skřín, ve které se budou chovati knihy. Budou-li všichni členové rodiny souhlasiti s touto myšlénkou, bude se muset občas sdělovati všem, jaké knihy jsou již koupeny, aby se nekupovaly duplikáty. Prosil bych Tě, abys, jsa nejstarším z nás, vzal na sebe vůdcovství v uskutečnění této myšlénky; vrátíme se tak k těm blaženým dobám sladkého nadšení, když jsme s Tebou byli šířiteli „Matice lidu“ a jiných českých knih. Podotýkám, že každý přispívatel musí vzít na sebe také náklad na dobrou vazbu té které knihy.“ O knihách pro zamýšlenou knihovnu se zmiňuje Vladislav v dopise Václavovi ze dne 12.II.1901, ve kterém uvádí seznam 66 svazků knih a časopisů pro knihovnu připravených a zavazuje se do konce srpna t.r. rozšířit je na 100 knih. V dopise Josefovi, napsaném Vladislavem dne 19.VI.1901 viz výše uvedený dopis uvádí seznam dalších osmnácti svazků. V dopise ze dne 16.V.1903 Vladislav navrhuje, aby knihovna namísto v některém pohraničním městě zůstala v mamincině rodišti Vysokém Mýtě. Další zmínka je v dopise bez data, napsaném bratru Josefovi pravděpodobností v létě roku 1903, (text je uveden dále). Poslední zmínku činí Vladislav v dopise Václavovi ze dne 12. června 1905.

2) O Vladislavově nejmladším dítěti Jiřím je zmínka v dopise bratru Josefovi ze dne 12.VI.1901 na fotografii syn 1 rok a 5 měsíců starý. Další zmínka je v dopise Josefovi ze dne 16. května 1903 (Příloha 15) Na fotografii uchované v Plzni nebo ve Vysokém Mýtě jinoch třináctiletý

3) Druhorozené dítě Vladislavovo Vladimír Škorpil se narodil 19./31.I.1890 v Kerči (zmínka v dopise tetě Josefce Jirečkové ze dne 4.(16).II.1890 (Příloha 6) a zemřel podle informace: „pogib“ v roce 1937 (za informaci dějuji váženému kolegovi A. V. Šestakovu). Další zmínka v dopise bratru Josefovi ze dne 16.V.1903 (Příloha 15). Na fotografii chlapec 3 roky a 3 měsíce starý.

Příloha 16:

Dopis bez data *

Drahý Josefe !

Píši Ti několik řádků před svým odjezdem z Vysokého Mýta. Za prvé srdečně Ti děkuji za Tvé pohostinství a upřímnost s jakou jste nás přijali. Vyříd poručení Božence a zlíbej své roztomilé děti.

Potom bych Tě prosil, abys nakreslil návrh skříně pro maminičinu knihovnu, kterou bychom rádi co nejdříve odevzdali veřejné čítárně ve Vysokém Mýtě. Šířka musí být 1,15 m, vnitřní pak hloubka jen asi 0,35 m, aby se knihy daly srovnat jen v jednu řadu. Výšku si urči dle šířky. Nahoře má být místo pro nápis:

Knihovna Anny Škorpilové
† 1896¹⁾

Skříní nemusí být ozdobná, ale pevná a trvanlivá. Dáme ji dělat Ossndofrovi.²⁾

Odešli také některé spisy, které hodláš věnovati pro maminičinu knihovnu, Václavovi.

Karel³⁾ je ve Vysokém Mýtě; v sobotu odjede do Mělníka a půjde pěšky přes Vojkovice⁴⁾ do Prahy, kde se zdrží v pondělí, úterý a ve středu. Prosí Tě, abys tam přijel, kdybys snad měl v Praze nějaké řízení; mohli byste si spolu pohovořiti. Bydletí bude, jak obyčejně, U arcivévodý Štěpána⁵⁾ !

Akcií mýtského cukrovaru, kterou jsi poslal pro Hermina,⁶⁾ odevzdal jsem Václavovi; povídal, až přijedeš do Mýta, že budeš muset podepsat a napsat, že postupuješ akcií Herminovi.

*) Dopis bez data byl psán ve Vysokém Mýtě s největší pravděpodobností o prázdninách roku 1903 protože v jarních, nejpozději v letních měsících roku 1903 se bratři rozhodli, že maminičinu knihovnu věnují Vysokému Mýtu a tetínek v té době ještě žil a byl zdrav.

1) Chybné datum úmrtí. Anna Škorpilová zemřela dne 23. října 1897.

2) František Ossendorf majitel truhlářského závodu s parní pilou ve Vysokém Mýtě a výrobu nábytku v Pardubicích. Zmínku o něm nalézáme již v dopise Vladislavově bratru Václavovi psaném na hod Božího narození 1900 (viz výše).

3) Mínen bratr Karel Škorpil (* 1859) od roku 1882 žijící a působící jako středoškolský profesor na gymnáziích v Bulharsku. Viz stať o něm.

4) Ve Vojkovicích žil bratr Leopold Škorpil (* 1869 † 1946), ředitel Šustrova velkostatku.

5) Hotel U krále Štěpána.

6) Herminem mínen bratr Hermenegild Škorpil (* 1858 † 1923) od roku 1880 působící jako středoškolský profesor na řadě bulharských gymnázií. Viz Skružný, L., 1988: Bratři Škorpilové průkopníci bulharské vědy. In: Češi

Tatínek je zdrav a vůbec všichni Toniče Leiskové po 7 letech se narodila holčička, které hodlají dáti jméno Liduška.
Pozdravuj ode mne všech. Tvůj bratr

Vladislav

Verunka⁷⁾ Tě pozdravuje; až přijedeš do Mýta, snad na sv. Václava, máš vzít Vašíka⁸⁾ s sebou.

v cizině 3. Praha – ÚEF ČSAV a ČÚZ, s. 91-138; Týž, 1969: Profesor Hermenegild Škorpil. Archeologické rozhledy XXI, Praha, s. 109; Týž, 2001: Bratři Karel a Hermenegild Škorpilové a bulharská středověká archeologie. Archaeologia historica 26, Brno, s. 473-486.

7) Verunka – sestra Veronika Škorpilová (1861–1944).

8) Václav (Maria) Škorpil – syn Josefův (1891–1966).

Příloha 17:
Z DOPISŮ BRATRU VÁCLAVOVI

Píšeš o botanice Preslově; dostal jsem nedávno účet p. Topiče z Prahy, kde mně sděluje, že se poštěstilo dostatí pro mne zmíněnou knihu. Poněvadž ale i Hermín si přeje koupit Presla, pošli Tvůj exemplář do Ruščuku.¹⁾ Psal jsem o tom již Hermínovi.

My jsme všichni chvála Bohu zdraví. Líbáme a srdečně zdravíme Vás, dědečka, tetu, Jarouše²⁾ s jeho famílií, Rudolfa³⁾ a ostatní přátele a dobré známé. Verunka,⁴⁾ jak vidím z pařížsko – plzeňské pohlednice, je v Plzni.

Tvůj upřímný bratr Vladislav

V Kerči dne 12. února r. 1901

1) Ruse v Bulharsku, kde Hermenegild Škorpil v letech 1900–1904 působil na temném clapeckém gymnáziu.

2) Bratr Jaroslav Škorpil.

3) Bratr Rudolf Škorpil.

4) Sestra Veronika jen krátce provdaná za mlynáře Nového.

Příloha 18:

Drahý Václave !

S velikým zármutkem a palčivou bolestí v srdci dostal jsem Tvou zprávu o trapném dokonání tetiččiny¹⁾ pouti pozemské, ačkoli s druhé strany je mně velkou útěchou to, že smrt konečně vytrhla ubohou mučednici z drápů strašné nemoci, jež krutě a nemilosrdně ztrpčoval veškeren její život.

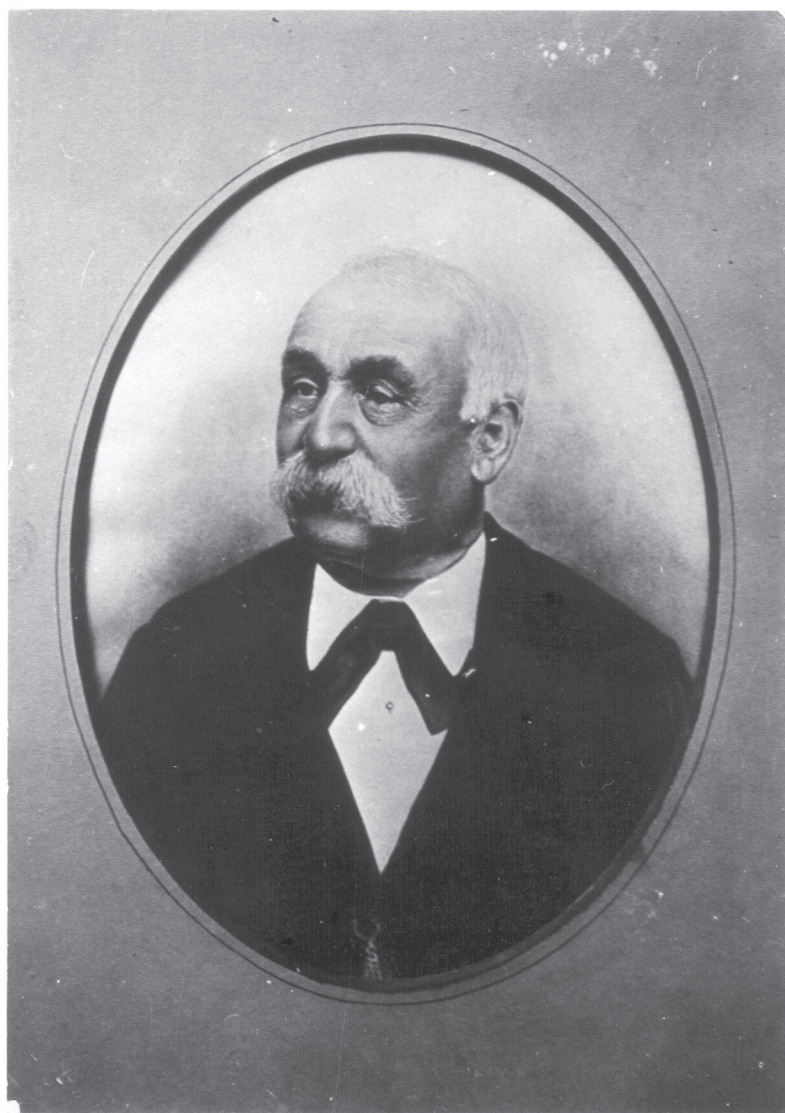
Prosím Tě, abys na uctění památky tetiččiny vydal 25 korun chudé rodačce Vysokomýtské, jež se trápí těžkou nemocí nebo trpí velikou nouzí. Nerozděluj této částky, ale odevzdej ji do jedné rukou,

Všichni Vás srdečně pozdravujeme

Vladislav

V Kerči, dne 4. dubna r. 1912.

1) Zesnulou tetičkou je nepochybně svobodná, tělesně postižená Josefka Jirečková * 1.I.1843 ve Vysokém Mýtě † 25.III.1912 ve Vysokém Mýtě.

Václav Škorpil st. (31.VIII.1826 – 15.X.1903). Otec.

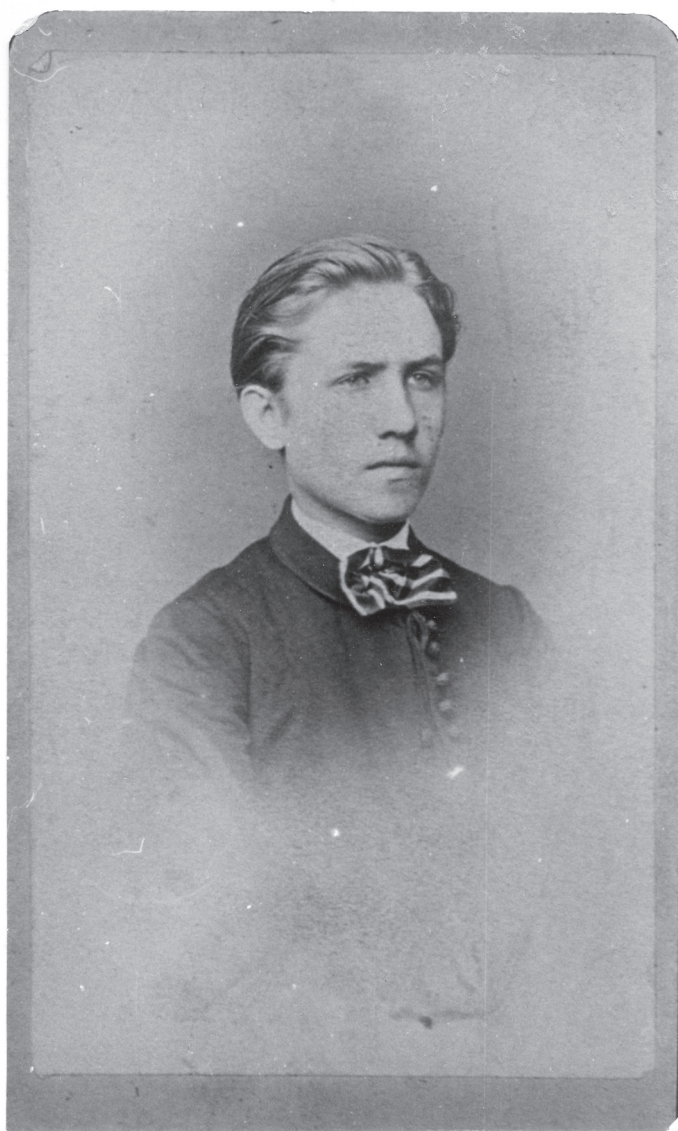

Anna Škorpilová, rozená Jirečková (14.II.1829 – 23.X.1897),
dne 8.V.1849 provdána v knířovském kostele Nanebevzetí
Panny Marie za Václava Škorpila st. Matka.

Škorpilovský dům ve Vysokém Mýtě na rohu ulice Bratří Škorpilových
a Svatopluka Čecha čp. 46/1. Archiv EÚ AV ČR v Praze.

Vladislav Škorpil ve studentských letech.

Tablo vysokomýtlešských ochotníků z let 1858–1888. Ve 2. řadě zdola:
2. zleva Vladislav, 4. Hermenegild, 5. Josef a 6. Karel Škorpilové.

Profesor Vladislav Škorpil (15.XI.1853 – 27.XII.1918 v Kerči),
správce Kerčského muzea strožitností v letech 1901–1918.

Lydia Christoforovna Škorpilová, rozená Lebešich, choť Vladislava Škorpila. Po smrti manželově spravovala Kerčské muzeum starožitností od dubna do listopadu roku 1919.